

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОКРУЖНИ СУД У БЕОГРАДУ
ВЕЋЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
Посл. бр. К.В. 05/2007

ТРАНСКРИПТ АУДИО ЗАПИСА

Са главног претреса од 28.05.2009. године

КОНСТАТУЈЕ СЕ да су приступили:

- **Заменик тужиоца за ратне злочине Милан Петровић,**
- **Оптужени Илија Јуришић,**
- **Бранилац оптуженог адвокат Стеван Протић.**

Присутни су и:

- **Др Каран Жељко,**
- **Милан Младеновић,**
- **Проф. др Јовичић Слободан.**

Нису приступили:

- **Бранилац оптуженог адв. Ђорђе Дозет.**

И није приступио:

Др Зоран Станковић, који се пре почетка овог главног претреса јавио телефоном и известио је суд да је спречен данас да присуствује овом главном претресу тако да на неки наредни главни претрес који буде био заказан он ће се одазвати.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Да се главни претрес ОДРЖИ.

НАСТАВАК ДОКАЗНОГ ПОСТУПКА

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Пре него што почнемо ја бих само позвала Милана Младеновића да дође за овај пулт. Добар дан господине Младеновићу. Ви сте нам доставили извештај, доставили сте нам транскрипцију записа.

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: Да, да јесам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Међутим, ми смо овде имали вештачење од стране доктора проф. др Јовичић Слободана и у вези те транскрипције дошло нам је до неких несагласности па ћу вас замолити да нам прокоментаришете како и на који начин сте ви то одрадили. Ја видим да сте ви скидали све шумове, је ли тако?

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: Да, покушао сам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Дошли сте до тих одређених транскрипција, међутим, ја бих предложила да ми чујемо тај део да видимо шта ми чујемо и да ли уопште ми нешто можемо да чујемо тако како сте ви чули?

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: У реду.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Режија. Јесте ли обележили? Ја бих замолила режију да нам прикаже ЦД број 4. Режија, молим вас побољшан део нам прикажите. Режија, ја бих вас молила да мало појачате, ништа се не чује.

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: Само тренутак. Могу се само нешто да кажем? Овде се пушта у «ВИНАПУ» оригинални фајл је био у «ВАП» формату, значи не знам јесте ли ви то нешто пребацивали у МПЗ формат или. Ја сам доставио у «ВАП» формату фајл. Можете ли да га отворите у «МЕДИЈА ПЛЕЈЕР»?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Па реците ви режији.

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: У реду је сада.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, то би било. Хвала лепо.

Ми ћемо вас саслушати у својству вештака обзиром да сте вештачили овај ЦД. Само ћете нам дати ваше личне податке. Ви се не налазите на списку судских вештака, је ли тако?

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: Не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, ваше пуно име и презиме?

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: Младеновић Милан.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ви сте рођени које године?

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: 28.11.1981. године.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Где сте рођени?

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: У Лесковцу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Од оца?

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: Драган, од оца Драгана.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ваше пребивалиште?

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: Космајска 103, Лесковац.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми шта сте по занимању?

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: Дипломирани инжењер електротехнике.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ја вас опомињем на дужност да дате налаз и мишљење по најбољем знању, давање лажног налаза и мишљења представља кривично дело. Ја бих вас молила и да нам прочитате овај текст заклетве за вештака. Имате ли испред?

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: Да, то је то, је ли тако? Заклињем се да ћу вештачити савесно и непристрасно по свом најбољем знању и да ћу тачно и потпуно изнети свој налаз и мишљење.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала лепо. Реците ми да ли ви остајете у свему код овог извештаја, односно налаза који сте нам доставили 19.02.2009. године и да ли имате још нешто да додате?

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: Знате шта, ми смо ја и пар колега из Института безбедности смо то анализирали.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Само мало јаче говорите.

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: Колико год смо могли, значи дати снимак какав такав је, покушали смо мало помоћу софтвера, мало помоћу тог уређаја што имамо да прочистимо шумове и онда је било више слушалаца и онда смо заједничким снагама успели некако да дођемо до овог текста. Ја у потпуности не могу да тврдим апсолутно да је свака реч ту, али то је нешто што смо ми покушали и то је то.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, хвала лепо. Ви ћете сести за тренутак да позовем професора др Јовичића јер постоје одређене несагласности па да видимо да то ако можемо да нивелишемо. Добар дан професоре Јовичићу.

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: Добар дан желим свима.

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др ЈОВИЧИЋ СЛОБОДАН

Са списка сталних судских вештака, упозорен, опоменут, изјави:

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Професоре, ви сте имали прилике да видите и овај извештај. Овде колико сам ја нотирала постоје одређене несагласности. Ево конкретно: «заузмите овде положаје, нема 100 метара до колоне». Међутим, у овом извештају који смо добили од Бебедносно-информативне агенције стоји: «заузмите овде положај, немој ко метак да би опалио тамо». Да ли можете да се изјасните како и да ли евентуално ви имате неку исправку у том смислу? Прво ви остајете у свему, је ли тако, код овог налаза и мишљења?

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: Да. Захваљујем што сте ме позвали да мало протумачим. Прво да објасним ако могу шта значи правити транскрипт на једном овако лошем снимку. Познато је и из, што каже, теорија маскирања говора путем буке а и из теорије перцепције слушања таквог једног говора да је то јако тешко слушати и препознати говор у таквој буци. Шта хоћу да кажем тиме. Познато је да и ја сам у својој књизи то исписао да постоје тзв. аудиторне илузије. Ако човек слуша говор у јако великој буци он прво може идентификовати да ли уопште постоји говор у таквој буци. Друго, питање је разумљивости не само на нивоу речи или гласова него и на нивоу целе реченице, значи у контексту. Е, сада у принципу ово малопре што сте покушали да чујете код оваквих лоших снимака то се не слуша на такав начин и ја сам из искуства овако у судницама, имам искуства на ту тему, не може се ништа чути у оваквом једном амбијенту. Овакве ситуације и овакви снимци се слушају искључиво у апсолутно тихом амбијенту. Ја у својим кућним условима слушам ноћу то, на факултету имамо тзв. глуву собу где тамо је потпуно изоловано од било какве буке. Шта хоћу тиме да кажем. Такође из експеримената која смо и радили на факултету и познато је из литературе да човек један исти говорни стимуланс у буци различито чује од тренутка до тренутка и слушаоци, ја сам имао и групу слушалаца који слушају исти снимак, исте стимулансе. То су кроз експерименте се показало, један чује на овакав начин, други на онакав итд. Шта хоћу да кажем. Познате су те тзв. аудиторне илузије где човек

у, није лепо рећи, омогућавају али практично дозвољавају да чује на различите начине једну исту ствар коју он чује. То зависи од психолошког стања слушаоца, тако да изузетно је тешко овакве снимке анализирати и правити транскрипте. Хоћу овим свима да кажем да је могуће код различитих људи који раде овакве транскрипте да се појаве одређени другачији текстови и мале разлике. Отуда и ове разлике у ова два транскрипта, јер управо је ово најтежи материјал који сам ја у својој, један од најтежих, ајде да кажем имао сам неколико материјала која сам имао у пракси да слушам и радим транскрипте. Тачно је овде у ова два транскрипта постоје разлике и ево ја сам нашао на седам места. Ово је прво место које сте и ви поменули.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Помињу се звуци амбијента и то фигурира у овом вашем налазу, рецимо «који су ти цивили тамо», па онда се спомиње «звуци амбијента», међутим, у овом извештају тога нема. Мој је предлог да ви саслушате, ви нисте могли да чујете јер сте тамо седели да ставите слушалице па евентуално да заједнички прокоментаришемо и ако можемо неку исправку у том смислу да направимо? Је л' можете? Имате ли ту слушалице?

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: Имам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ја бих молила режију да нам поново прикаже, односно пусти овај снимак, ево рецимо 15. секунду. Још једном вратите мало молим вас, «заузмите овде положај». Видите ли?

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Зауоставите молим вас режија. Значи, «заузмите овде положај, немој ко метак да би опалио тамо». Видите ли, овде код вас «нема 100 метара до колоне», да ли је ту можда нека грешка?

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: Не. Ја сам једино имао дилему да ли је 100 метара или 100 метака. Пазите, све зависи како се у датом тренутку бука или елеменат буке појави на поједином гласу, он га маскира па тако да га ви можете чути или погрешно чути у контексту сасвим другу реч онда, тако да сам ја овде био у дилеми да ли 100 метара или 100 метака. Међутим, просто нема логике и 100 метака, тако да сам покушао рецимо исто тако да, снимим сам свој глас 100 метара па сам покушао да ја, мене сад то експериментално више интересује да маскирам шумом али на такав начин да ово метака и метара, значи оно а да маскирам и стварно добијем да се може чути и «метака».

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Значи можемо да констатујемо да смо чули да је «немој ко метак да би опалио тамо», уместо ово «нема сто метара до колоне», јел тако?

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: Не, ја остајем при овоме своме што сам овде написао «нема сто метара до колоне».

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Али знате шта, оно што ми је мало необично, ми чујемо исто то, исто чујемо «немој ко метак да би опалио тамо», знате, ево и ви чујете. Ја бих молила режију да понови то, дајте од почетка, ево пазите, ми чујемо то исто.

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: Добро, ајде да чујемо још једном. Нема сто метара до колоне.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: Пре тога јесте речено.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То је ваше, ја морам да признам да и ја то чујем, «немој ко метак да би опалио», наравно има и то пре тога у 8 секунди, немој случајно.

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: Пре тога се чује ово «немој случајно неко да би метак опалио», то сам и ја назначио, али после тога се онда чује ово.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А шта ви кажете нема сто?

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: Сто метара до колоне. Ово што стоји овде код мене у транскрипту.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Ја морам да признам да сам и ја чула «немој ко метак да би опалио тамо», добро. Даље, је ли можемо да идемо да видимо?

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: Може.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Овај амбијент јел тако «капетане, ође капетане», е сад овде стоји. Хоћете вратити молим вас, вратите на почетак. Ви имате «капетане, ође капетане, амбијент», а овде је «капетане ође капетане, о ђе си прика мој». Зауоставите молим вас. Јел видите, код вас се појављује, само мало молим вас, амбијент, «капетане ође капетане, амбијент», шта је сад то.

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: Не, не ово амбијент то сам ја назначио.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А ви то описујете као шум.

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: Да је у питању шум, да, амбијент, тако да, на више места сам то назначио у транскрипту.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, наставите даље.

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: Е добро, ја бих се овде задржао.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, зауставите молим вас режија.

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: Ово «пази на цивиле, немој још да би неко метак опалио». Непосредно после тога се појављује «пази на цивиле за Београд, има неко код њих», сад ту се већ маскирала, али «цев» чини ми се да је у позадини шума. Хоћу да укажем само на ову реченицу «пазите на цивиле за Београд», морам да признам да ја у првим слушањима сам то апстраховао, међутим када сам што каже, после дугог слушања уочио да и ту постоји нешто, онда сам успео да издвојим, ето нешто мало софтверски филтрирањем и што каже да се овако аудитивно сконцентришем на дати сегмент снимка и ту сам препознао ово «пазите на цивиле за Београд има неко код њих». То је ово што у овом другом транскрипту нешто стоји, али то је то.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Дакле, ви стојите и даље при томе?

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: Да, да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Хоћемо да наставимо даље.

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: И доле само ево «предајте се», и ово када почиње оно навијачки «не дај се Босно, не дај се Босно» и тако даље. Ево ту исто сам био доста у дилеми «предајте се» или «недајте се», у том смислу јел на овом првом слогу пре, појављује се баш некакав импулс буке који маскира, тако да је било питање код мене лично, да ли је то «недајте се» или «предајте се», међутим када сам на фонетском плану покушао да то упоредим у контексту два гласа, један до другога, значи ту је у питању већ овако доста искуства у домену примењене лингвистике, онда сам ипак констатовао да се ради о «предајте се», и доле морам да нагласим да, ево и синоћ сам слушао мало да се потсетим, после те дуже неке паузе од кад сам предао извештај и кад сам радио на њему, ово «не дај се Босно, не дај се Босно» и тако даље, могуће је ово што је и овде колега негде назначио «недај се војско» прво да је, па онда «недај се Босно, недај се Босно». Значи ту је некаква интеракција била између колоне и околиша, ајде да кажем то је оно фудбалерски навијање, зачикавање или већ како год то крстимо. И

то би биле неке разлике између ова два транскрипта. Покушао сам да објасним шта је потешкоћа била у изради оваквог транскрипта и оно што ајде да тако кажем, можда овде у целом овом транскрипту гледано са аспекта садржаја материје може за овај случај бити по мени можда важно, то је ово што сам ја нашао «пазите на цивиле за Београд», мислим да је то јако по мени битан детаљ који указује да су људи који су то ту организовали стварно обраћали пажњу и на цивиле и да се не пуца и тако даље. А и ово с друге стране да је било комуникације између колоне и околиша у смислу «предајте се, недајте се, недај се Босно, недај се војско» и тако даље. Што тумачи на неки начин одређени амбијент у коме се то све заједно дешавало.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Да ли има питања? Изволите.

ОПТ.ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Ја нисам стручан да ове стручне ствари коментаришем, али хоћу да кажем као човјек да ми није јасно ово понављање и поновно довођење вештака и поновно вјештачење, јер по мени ни један научник односно истраживач не утврђује истину, он само проналази чињенице као путоказ до истине, а у природи сваког човека је да брани своје ставове и жешће је уз њих онда када они буду пољуљани, односно када они долазе у неку врсту сумње. За то је потребно чути мишљење и других људи. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, хвала. Фактички сви сте остали при својим налазима. Изволите. Приђите само микрофону, молим вас.

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: Колега је поменуо ово око сто метара до колоне. Ми смо исто тамо имали у почетку, јављало се два мишљења, исто су појединци чули то сто метара, значи ту је било дилеме, ми то нисмо напоменули, али и код тога је било дилеме. Чак је, и занимљиво је да овде ми смо позвали неке колегенице, женске особе које су дуго година радиле на слушању, значи и разних разговора са шумовима и то, али природа посла наравно, и оне су исто чуле то сто метара, али после некако смо опет се вратили на овај став, јер нам је то и било логично а и већина нас је чула да има везе са да «ко метак да би опалио», да ли је нас је то повукла ова претходна реченица, овако интинуитивно нисам сигуран, али било је сумње, и ово што је колега рекао доле «пазите на цивиле за Београд» ја сам исто то чуо «Београд», али нисам могао да ухватим контекст неки.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, јел можете онда да на неки начин да се усагласите јел ви прихватате то тако, пошто сте и ви били у дилеми или и даље остајете код свог налаза?

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: Па прихватићу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Прихватате?

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: Да, прихватићу, имам поверења.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Изволите.

АДВ.СТЕВАН ПРОТИЋ: Да ли сам ја добро разумео сада овај кратак увод, то јест коначно усаглашавање.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Само гласније молим вас.

АДВ.СТЕВАН ПРОТИЋ: Не знам да ли сам добро чуо увод вештака пред изјаву о усаглашавању, па морам да питам. Да ли су они тумачили разговоре или су само дешифровали разговоре? Јел не разумем, нисмо разумели контекст, контекст чега. Дакле, јесте ли схватили питање?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Дакле питање је било, да ли сте тумачили разговор или сте баш дешифровали разговор онакав како је показан на снимку?

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: И једно и друго.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И једно и друго?

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: Да.

АДВ.СТЕВАН ПРОТИЋ: На основу којих овлашћења, које наредбе су они тумачили у разговору?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је то принцип рада? Можда је то неки принцип рада.

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: Нисам сигуран, значи ово је мени било, први пут сам се срео са оваквим документом, снимком.

АДВ.СТЕВАН ПРОТИЋ: Молим вас да покаже у свом налазу и мишљењу овај вештак, где је констатовано да је било мишљења «има сто метара до колоне», а где је констатовао друго мишљење.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, судски вештак проф др Јовичић нам није констатовао да су постојале неке одређене дилеме, па како је дошао на крају до тог закључка. Дакле мислим да је то сувишно питање.

АДВ.СТЕВАН ПРОТИЋ: За вештака Јовичића дакле исто питање. Да ли је он само имао обавезу да дешифрује оно што се чује или и да тумачи?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: Ево ја ћу радо одговорити, ви сте употребили сјаја израз дешифрује, управо је то у

ствари прави задатак вештака у прављењу транскрипата ове врсте и у оваквим условима. Према томе овде се радило стварно о дешифровању и ја сам покушао кроз, што кажу, овако мало објашњење да кажем које су дилеме биле и какав поступак у томе да се дешифрује да ли је то метара или метака. Наравно, у оваквим транскриптима и лошим снимцима то је велики, велики проблем идентификовати, протумачити и на крају га дешифровати, тако да је ваше питање сасвим на месту и овде се ради не о тумачењу него о дешифровању појединих речи или реченица, све једно, односно говорног материјала да кажем генералније у оваквом амбијенталном шуму или буци.

АДВ.СТЕВАН ПРОТИЋ: Где се у налазу вештака проф Јовичића виде његове дилеме, као дилема коју смо сад овде имали, ми чујемо једно, вештак тврди да је ипак то оно што је написао сто метара до колоне, или не знам?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Па дао је финални налаз, значи без икаквог коментара, без.

АДВ.СТЕВАН ПРОТИЋ: Председнице, вештак је казао да је он имао некакве дилеме.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте.

АДВ.СТЕВАН ПРОТИЋ: Те његове дилеме морају бити подложне провери и неких других стручњака а не само овоме вештаку. Ми немамо дилему шта смо чули, дакле да нисмо чули има још сто метара до колоне. Ја бар нисам чуо, а вештак остаје при тој тврдњи, дакле, на основу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Али чули сте и сад мишљење.

АДВ.СТЕВАН ПРОТИЋ: Младог колегу разумем.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Господина Младеновића који се усагласио.

АДВ.СТЕВАН ПРОТИЋ: Он је казао да је тумачио, дакле, њега потпуно разумем.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците.

АДВ.СТЕВАН ПРОТИЋ: Него ја питам професора.

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: Па ја сад не знам, ово сад тумачење, дешифровање, шта сте мислили под тиме, ја нисам овде дошо да не знам ја одлучујем шта је неко и шта сам, значи ја сам то тако чуо, неке моје колеге су чуле. Ја сам чуо овако значи «немој ко метак да би опалио», само кажем да је имало људи који су чули и ово што је рекао професор Јовичић.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не напротив, треба све да уђе, немојте искључити.

АДВ.СТЕВАН ПРОТИЋ: Председнице у овом поступку се компромитују многе ствари па сада нам се демонстрира и компромитовање института давања мишљења, стручног налаза и мишљења у једној области.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, ви схватила сам имате примедбу.

АДВ.СТЕВАН ПРОТИЋ: Па не, ја вам то морам рећи, овај сведок, односно вештак тврди, да су ту неке колегенице сад слушале. Моје питање њему, да ли су оне потписале његов налаз и мишљење, да ли вештак уопште зна шта је потписао, своје мишљење или мишљење неких његових присутних колегеница и колега?

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: Своје мишљење наравно.

АДВ.СТЕВАН ПРОТИЋ: Молим?

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: Своје мишљење.

АДВ.СТЕВАН ПРОТИЋ: Па ако потписујете своје мишљење зашто нам причате о другим колегама?

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: Ја само, ја не могу ништа овде да лажем, значи све што смо урадили.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Господине Протићу, господин Младеновић нам је на неки начин покушао да прикаже како је, на који начин је дошао до тога.

ВЕШТАК МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ: Сам дошао до тога, да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Дакле, значи поступак рада, и онда је самим тим и рекао неке своје дилеме, након што је чуо проф др Јовичића да су идентичне дилеме биле, он је рекао да је апсолутно се усаглашава са професором Јовичићем и остаје при томе.

АДВ.СТЕВАН ПРОТИЋ: Председнице, овај вештак је присуством других приликом давања његовог налаза и мишљења прикривао своју несигурност, а данас потврђује постојање своје несигурности тако што се усаглашава са професором који је старији, искуснији и тако даље, можда му је био и професор у његовој фази усавршавања, а на другој страни имамо професора који сам каже да је имао некакве дилеме о којима не говори у свом налазу, па те његове дилеме не можемо да подвргнемо провери неког другог, односно трећег вештака. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, немојте сад стално да понављамо једно те исто. Да ли је можда утицала и техника на све ово, да ли сте ви можда

имали бољу технику, ви неку слабију, не знам како да то протумачим, да ли то има неког утицаја?

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: Ја ћу још једном поновити. Слушање говора и текста у великој буци то је велики проблем, према томе ја сам што кажу као и овај млади колега покушао само да назначим тежину проблема, ово што сам урадио у транскрипту и дао то значи да је мој дефинитивни став и да је то то што сам ја утврдио.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И да није потребно да уносите дилеме, јел тако?

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: Према томе у овом извештају ја немам дилему. Можда нисам требао спомињати те дилеме, али то су научне дилеме, научне природе, немојте се молим вас око тога задржавати, нити стављати акценат на то. Према томе оно што вештак уради он стоји иза тога, у овом тренутку ево, ја сам то анализирао и констатовао да ово што сам овде дао да је то то.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, хвала вам лепо.

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: Ви можете дати наравно на супер вештачење, али ако има интерес суд.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Трошкове професоре доласка?

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: Нема потребе.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не тражите. Добро, хвала вам лепо можете ићи.

СУДСКИ ВЕШТАК проф.др СЛОБОДАН ЈОВИЧИЋ: Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Довиђења.

Направићемо паузу од 15 минута.

Наставаљено у 10,50.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ја бих позвала судског вештака доктора Жељка Карана

СУДСКИ ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добар дан господине Каран.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Добар дан.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ви сте добили позив.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Тако је.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Знате због чега смо вас позвали.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Знам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Везано је за Тузланску колону. Ми ћемо вас и саслушати у својству судског вештака, тако смо и одлучили јер сте ви фактички судски вештак, судске медицине. Ви сте на списку судских вештака у Бања Луци јел тако?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, хоћете само прво да ми дате ваше личне податке. Ваше пуно име и презиме?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Жељко Каран, рођен 15. марта 1961.године у Бугојну у Босни и Херцеговини, по занимању специјалиста за судску медицину, доктор медицинских наука, стално настањен у Бања Луци у Алеји Светог Саве 46, тренутно на позицији директора Завода за судску медицину Републике Српске у оснивању, иначе на Медицинском факултету шеф катедре за судску медицину.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала лепо. Ви сте дужни да налаз и мишљење дате по најбољем знању, давање лажног налаза је кривично дело. Ја бих вас замолила да прочитате текст заклетве.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Заклињем се да ћу вјештачење извршити савјесно и непристрасно по свом најбољем знању и да ћу тачно и потпуно изнети свој налаз и мишљење.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала лепо.

Судски вештак упозорен, опоменут, заклет па изјави:

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Дакле, ми у судском спису имамо записник који смо добили од стране Окружног тужилаштва у Бијељини, то је записник који је сачињен на основу ексхумације која је обављена на дечијем гробљу у Трновцу, у Тузли, почев од 07. априла 2004.године, трајала је више дана, до 30. априла 2004.године, по овом записнику ви сте били члан комисије за тражење несталих и заробљених лица Републике Српске.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Тако је.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ја бих вас молила да нам дате ближе податке, како, на који начин сте поступали, која је била процедура рада, шта се радило након ексхумације, да ли је била одређена одмах, онако, како иде процедура, аутопсија, односно одређивање узрока смрти, идентификација, па нам у краћим цртама испричајте о томе.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Видите овако, кад је у питању Босна и Херцеговина и збивања у Босни и Херцеговини, то се мора посматрат помало и у функцији времена знате, јер неке су се ствари мијењале у функцији времена, док су трајала ратна дејства јел, и док је било оно што знамо као рат, јел тако, проблем несталих и заробљених лица је ријешаван на нивоима тада постојећих корпусних комисија, оне су се звале комисија за размену ратних заробљеника и тражење несталих лица. Организациона структура је била таква да су оне постојале при војним корпусима, што се тиче војске Републике Српске, тако је рецимо I Крајишки корпус имао своју комисију, II своју, источно-босански своју, сарајевско-романијски своју и тако даље, јел. Након Дејтона, дакле кад је потписан Дејтонски споразум војне комисије, корпусне комисије су једноставно укинуте и онда је основана установа, односно државно тијело, је ли, које се звало државна комисија за размену ратних заробљеника и тражење несталих лица. Након извјесног времена из разлога својствених дешавањима у Босни и Херцеговини дата је примједба да Република Српска није држава него ентитет, дакле да у називу не може да фигурира оно државна јел, и онда је и то промјењено па је укинуто и онда се организација која се бави тиме назвала Канцеларија за тражење несталих. Дакле, од онога Државна комисија, постала је канцеларија, а сад у задње вријеме у задњих рецимо годину дана, то се зове Оперативни тим владе Републике Српске, опет за тражење несталих лица. Е сад, што се тиче несталих лица то је опет прича помало специфична. Нестало лице је дефинисано извјесним правилницима, дакле, ко се сматра несталим лицем и у ту сврху су исто дефинисана правила по којима се пријављују нестала лица и формирају ти спискови несталих лица. Нажалост у Босни и Херцеговини је постојало оно прилично шаренило па су се списковима несталих и генерисањем тих података бавио свако, оно почев од војних власти у једном периоду, па цивилних власти, па тих државних ентитетских и тако даље, Комисија за нестале, па Међународног комитета црвеног крста, и тако даље, тако да фигурира много спискова несталих лица и много података који су често дијаметрално различити. Па према томе, некакво бројчано везивање за све то је прилично онако незахвално и погрешно, ево рецимо кад причамо о случају који је познат, шире познат под називом «Тузланска колона», је ли, ја знам на примјер да подаци о броју страдалих у Тузланској колони варира од 90 и неколико до преко

250, чини ми се 257, значи распон варирања тих података је јако велики и може се са великим степеном сигурности утврдит да ти подаци нису баш бог зна како релевантни. Е сад друга ствар, да би смо избегли термиолошку збрку, морамо направит потпуно раздвајање између два појма, један појам је особа страдала у Тузланској колони, а други појам је особа нестала током тих збивања. Ради се о следећем, рецимо ја поуздано знам да је извјестан број особа који су страдали у тим критичним дешавањима непосредно након тих догађаја посмртни остаци су предати члановима породице, значи они су страдали, али они нису нестала лица, јер њихова судбина је позната, они су непосредно након тих дешавања предати члановима породица и нису се нашли на списковима несталих лица јер је њихова судбина позната, они не спадају у ту категорију. Даље, одређен број људи је повријеђен, па су лијечени у локалу, у локалним здравственим установама, неки од њих су након указане помоћи, након завршетка лијечења оно, отпуштени кући, као живи, јел, може се сматрати да уопште нису страдали, неки су умрли, па су и они предати члановима породица и нису се нашли на списковима несталих лица, знате. Е сад, ми се трудимо да водимо прилично добре објективне и ажурне спискове несталих лица, тако да ја имам из наше базе података извучено шта институција која се тренутно зове Оперативни тим владе Републике Српске посједује у својој бази података. Дакле, основна јединица те базе података је нестало лице, нестала особа, а оно што се рачунарски генерише након што се прикупе релевантни подаци, зове се картица несталог лица. Дакле, за свако нестало лице које ми имао у бази података ми водимо картицу несталог лица и онда је тривијално то једноставно отшампат што сам ја и учинио. Дакле, да би вам предочио принцип, гледајте, ево рецимо ово је сложено по абecedном реду, је ли, па прва особа која је ту описана на картици несталог лица има редни број у нашој бази 112, зове се Благојевић Анђелка Радислав, датум рођења му је 07.07.1970.године, рођен је у мјесту које се зове Мичијевићи, Општина Лукавац Босна и Херцеговина, нормално мушког пола, у моменту нестанка био је у статусу војника. Јер ми раздвајамо статус да ли је припадник војске јел да је војник, да ли је припадник полиције, оно активни, резервни састав и да ли је цивилно лице. Дакле, та особа је била у статусу војника, чланови породице су донирали крв ради ДНК анализе, нестало је 15.05.'92.године, као мјесто нестанка води се Тузла, Босна и Херцеговина. Даље каже, начин

проналаска ових посмртних остатака је био ексхумација, тип гробнице је била масовна гробница, ексхумација је обављена 19.10. и тако даље. Значи постоје сви подати које референцирају на ту особу. Релевантност тих података гарантују чланови породице па је у конкретном случају ове податке дала сестра, ове особе која се зове Лукић Весна, настањена у Добоју у ул. Милоша Обилића број 5/2 и друга сестра Благојевић Радојка, настањена у Гаревцу-Модрича, па имају и контакт телефонски бројеви и тако даље. Затим оно што карактерише наше ове картице несталих лица су и оперативни подаци. Па онда ту пише све оно до чега су наши оперативци дошли током својих анализа, па каже нестао 15.05.'92, у групи познатој као Тузланска колона, на локалитету Брчанска Малта, приликом изласка колоне ЈНА из касарне и тако даље. Дакле, оно да не читам то има све, постоји у писаној форми. Према томе ови подаци које ми имамо једноставно су тачни. Они су такви какви јесу из.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Како, на који начин сте их рецимо проверили, ево сад, овај први пример који сте дали Благојевић, ми га и немамо на списку.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Пазите, овде се појавила. Ви га немате, али рецимо та особа је идентификована дана 21.03.2008.године, мјесто идентификације је било Бања Лука, метод идентификације је била ДНК анализа, референтни коштани узорак је ТК 19, оно «Тузланска колона 19», ДНК протокол је број 9385/07, а идентификациони број у бази Међународне комисије за тражење несталих лица је 22719.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Али где су ти посмртни остаци пронађени?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Посмртни остаци су пронађени на Трновцу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: На Трновцу.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: То је на локалитету гробље Трновац-Тузла. Доћи ћемо и до тога, значи комплетна што би рекли папирологија која прати оно што смо ми радили постоји, е сад, овде једна дјелимично правничка дистинкција, о чему се ради, у Босни и Херцеговини током оваквих претраживања, анализа, ексхумација, идентификације и тако даље, не важи ЗКП у изворном смислу, јер рецимо екипа из Бања Луке, Окружно тужилаштво у Бијељини, мјесто догађаја Тузла, оно сасвим је очигледно да прво питање које се зове мјесна надлежност је ту под великим знаком питања, односно

компромитовано. Међутим, сви морају знати да у Босни и Херцеговини је постојао један документ који се звао бањалучки споразум, а тај бањалучки споразум је у извјесној мјери, хајд да не кажем дерогирао и био изнад ЗКП-а, али је у сваком случају био изван ЗКП-а, јер тај споразум који су потписале све три бивше зарађене стране је омогућавао да свака страна може да истражује и ради гдје год хоће на територији Босне и Херцеговине, знате, тако да је рецимо екипа из Сарајева уредно могла доћ у Бања Луку да се бави овим, ја сам из Бања Луке уредно могао доћ у Тузлу и тако даље, знате, јер разлог томе је следећи, раније су биле ако се сећате назива који сам говорио Комисија за размјену ратних заробљеника и нестала лица и тако даље. Раније су се посмртни остаци размјењивали, па се састану двије комисије па се договоре, па каже или мијењамо сви за све или мијењамо десет за десет, ово, оно, е онда су међународни фактори који су укључени у Босни и Херцеговини почев од ОХР-а, па надаље хтјели то да обуставе, рекли су каже размјене не ваљају, то доводи до тога да једна страна уцијењује другу елем то више не може тако, него свако има право да иде, поступа, истражује, тражи, прикупља податке без икаквих ограничења, знате. Е из тог разлога је потписано ово што се зове бањалучки споразум тако да рецимо, шта ја знам, екипа из Тузле дође на примјер у Приједор, па се бави претраживањем терена, и обратно, јел. Углавном ми смо се бавили локалитетом Трновац у два наврата. Прво наше бављење локалитетом Трновац је било '99.године, то је крај '99., десети, једанаести мјесец гдје су оперативци дошли до података да би ту могло бити нешто што се веже и што се референцира за Тузланску колону. На примјер у картици несталих лица свједок којег су испитали наши оперативци изјављује дословно следеће, каже: по изјави свједока који је након напада на колону вршио скупљање мртвих тјела, каже велики број тјела је био спаљен, остали су само дјелови скелета који су покупљени у пластичне вреће и сахрањени у масовну гробницу на локалитету дјечије гробље брдо Трновац-Тузла. Значи оперативци који се баве тиме су дошли до тих података и онда нормално следује према претходно постигнутим споразумима одлазак на терен копање, значи ексхумација, идемо копат да видимо шта ћемо наћи, јер пазите, да се разумијемо, постоје гомиле ситуација гдје изјава сведока једноставно није тачна и ви одете на терен и копате дан, два, три, пет и не нађете ништа, вратите се кући, констатујете да је промашај, знате, да те изјаве нису тачне и то се

дешавало. А опет кратка дигресија, ми имамо принцип да се све информације које се прикупе провјеравају, знате зашто, јер рецимо страховит је притисак јавности и онда вам прича отприлике изгледа на следећи начин, каже се, е ви сте лењи, ви нећете да радите, ви сте неодговорни, имате податке нисте ишли на терен, нисте провјерили и тако даље, знате, и онда је отприлике заузет принцип кад се дође до некаквих података који изгледају релевантно да се сваки податак провјерава, чисто оно што каже и негативан налаз је налаз који те упућује на пут којим не треба ићи. Значи тамо смо били, то смо провјерили, јел тамо нема ништа, то ћемо заборавит, знате. А не да вам то увијек виси у ваздуху као неистражен локалитет на којем можда има нешто, е сад, током ексхумације током бављења Трновца, нормално ми смо сачинили опсежну документацију гдје постоје дакле, цртеж ових, темељита врло темељита фотодокументација тока ексхумације и посмртних остатака пронађених на локалитету, јел. Ово сте, колико ми је познато већ добили у електронској форми и то посебне, јел тако. Том приликом су ексхумирани посмртни остаци који су били у, хајмо рећ прилично очајном стању, очајном у том смислу да некаква визуелна идентификација, да нека физичка, непосредна идентификација није могућа, јер имате остатке углавном што фрагментисаних, што угљенисаних костију, дакле с једне стране имате угљенисане кости, с друге стране имате угљенисане кости, с друге стране имате фрагменте, значи велику фрегментацију. Према томе, дакле. «Mea culpa».

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јел снимљено, минут, два.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Добро, углавном значи показао сам вам уживо фотографски елаборат који је пратио ток, начин и резултате ексхумације посмртних остатака уз, опет понављам напомену да су посмртни остаци били у лошем стању, фрагментисани, угљенисани и тако даље, и нормално је да од некакве непосредне идентификације, почев од метода препознавања па надаље нема ништа, у таквој ситуацији то је немогуће и то би било неозбиљно, јел тако. Друга ствар која је ту битна ми нисмо у то доба, значи '99., на 2000., није била доступна ДНК анализа, ми смо имали некакву пресумцију ОК, у Тузли је био тај и тај догађај '92.године, и гледали смо и оне снимке, и свашта нешто, стање коштаних остатака је упућивало на то, имате фрегментисане и угљенисане скелетне остатке ОК, стање скелетних остата је упућивало на то да би то, могло би то, међутим, ту нема науке, ту нема ничега.

Срећом, у времену које је дошло ми смо коштане узорке упућивали на ДНК анализу и онда кроз један врло дуготрајан временски период који се чак протегао и на неколико година, пристизали су мало по мало резултати ДНК анализа и збиља ти посмртни остаци су референцирани на нестале особе које су пријављене као нестале везано за догађај познат под називом «Тузланска колона». Е сад гледајте, ДНК анализом ви добијете, с једне стране врло тачан идентитет, јер генетска структура је генетска структура, да се разумемо, с друге стране опет имате одређене шупљине, јер видите, ви имате на пример некомплетан скелет, гдје имате остатке горњих екстремитета, остатке ребара, остатке пршљенова, фрагменте доњих екстремитета и тако даље, теоријски би требало са сваке кошчице узети ДНК узорак и сваку кошчицу уклапат, јел, такав процес неко описује термином реасоцијација, међутим то се у суштини ради само са дугим костима и са рецимо костима главе, па кажете, аха, та лобања, остаци те лобање вежу се за те доње екстремитете, све то заједно веже се за те горње екстремитете и отприлике имате реасоциран односно сложен скелет који припада једној особи. Остаће вам гомила ситних костију, шака, стопала, ребара, кичмених пршљенова, овога, онога, то је немогуће реасоцират прецизно, теоријски и практично то би значило да са сваке кости треба узет ДНК узорак и анализирати, то је немогуће.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да вас питам, ако имате тако гомилу тих скелетних остатака, како онда можете да утврдите о колико особа рецимо се ради?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Пазите, прво се то антрополошки раздваја, знате, прво следује антрополошко раздвајање, јер гледајте, рецимо кост, већина костију су парне, па имате лијеве, десне, знате, па онда рецимо пребројите све лијеве феме и утврдите, али пазите, ви онда ту утврђујете оно што се зове најмањи број особа и то ћете чути често колоквијалне, е ту има рецимо најмање пет особа, знате, јер у великом броју случајева у оваквим ситуацијама не можете бит егзактни, него кажете најмањи могући број особа. Јер пазите, ако ви имате пет левих ногу, то је најмање пет особа, јел тако. Ако уз тих пет лијевих ногу имате четири десне ноге, да ли ви сваку ту десну ногу можете везат са оном лијевом, не можете. Јер можда је десна нога неке седме и осме особе која нема никакве везе са ових пет, знате, и зато антрополошки

утврдимо најмањи број особа, а онда дуге кости усмјеримо на ДНК анализу па да видимо шта је шта.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Након тога смо битно паметнији, након тога смо битно паметнији и тиме смо дошли до 27, од онога што је ексхумирано у Трновцу тиме смо дошли до број 27. Е, сад у договору са члановима породица након онога што ја обично зовем коначна идентификација сви ти посмртни остаци су сахрањени у Бијељини на гробљу у Бујељини, подигнута је једна, ајмо рећи спомен костурница, надгробно обележје итд., ти су посмртни остаци раздвојени након идентификације, спаковани на прописан начин најпре у пластику па онда у металне контејнере, означени и налазе се сахрањени на гробљу у Бијељини. Елем, ко год хоће, ко год сумња у то може доћи узети узорак и провјерити резултате ДНК анализе. Да се разумемо, значи чланови породица су се сложили да они буду, пошто су страдали заједно, да буду сахрањени заједно на једном те истом мјесту ове што смо ми радили наравно.

Даље, кад је у питању оно што сам малоприје рекао коначна идентификација то особито наглашавам из следећег разлога. Мени и мојим сарадницима у оперативном тиму може бити кристално јасно о коме се ради. Значи, имамо оперативна сазнања, имамо обављену ексхумацију, имамо учињено антрополошку анализу, имамо скинуте узорке за ДНК и имамо резултат ДНК анализе коју референцира на ту особу и нама је кристално јасно да је то та особа. Међутим, ми посмртне остатке не сматрамо идентификованим све до момента док идентитет не прихвате и не потпишу чланови уже породице.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ако не потпишу?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Пазите, тело се под ознаком налази у једној од три спомен костурнице у Републици Српској. Једна спомен костурница се налази у Бањалуци, друга се налази у Источном Сарајеву и трећа се налази у Невесињу. То је регионално тако дистрибуирано, имамо овамо западно-краишко подручје, централна, источна Босна и Херцеговина. Значи, постоје три мјеста који су фактички некакви, хајмо рећи, депозити неидентификовани посмртних остатака. Ту имамо две категорије: једна категорија је оно што ми знамо шта је шта, али из неких разлога тај идентитет није потврђен од чланова уже породице. Постоји мало, то је рецимо један посто ред величине да вам дођу чланови породице и кажу ја у то не верујем, окрене се и оде.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је конкретно у овом случају ове наше «Тузланске колоне» било таквих случајева?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Не, нема, нема. У овом случају нема, али постоје ситуације да чланови породице дођу и кажу та ДНК анализа то мене апсолутно не занима, ја у то не верујем, то мене не занима, окрену се и оду, али имате ситуација где не можете успоставити контакт са члановима породице, рецимо налазе се у Аустралији и неће долазити овамо наредних 5 година, дешава се свашта. Значи, такви случајеви и они који још увек нису идентификовани. Значи, ми имамо негде близу 700 још посмртних остатака који су категорисани као неидентификовани и то се налази у те три набројане спомен костурнице четврто место не постоји. Значи, на том нивоу се не може направити збрка.

Даље, процес онога што зовемо обично финална идентификација се састоји у томе да се позову чланови породице, њима се, да кажем, издекламују сва сазнања до којих смо ми дошли почев од оперативних сазнања па надаље, њима се презентирају резултати учињене ДНК анализе и уколико чланови породице хоће њима се покажу посмртни остаци. Ту су опет две могућности – неки чланови породице кажу ОК нема проблема, не желимо оно некакву додатну трауматизацију, у другој ситуацији чланови породица инсистирају да виде посмртне остатке и онда им то буде омогућено. Е, сад у ситуацијама када се уз посмртне остатке нађу неки артефакти, значи неки други предмети, могућа су два пута гранања. У једној ситуацији ти артефакти уопште не припадају тој особи, него су се у масовној гробници нашли случајно под бог га пита каквим околностима. Значи, ако ви нађете документ, новчаник, у њему лична карта, у гробници питање да ли то има икакве везе с оним што је у гробници, доказ нам је у следећем. На Трновцу у Тузли су ископани извесни посмртни остаци где имате отприлике па рецимо $\frac{3}{4}$ скелета очуваног. Међутим, уз те посмртне остатке, значи у непосредној близини нађен је новчаник и у њему гомила докумената, гомила папира. Сви ти папири су на име Јовић Милорад који нема никакве везе ни са «Тузланском колоном» ни са било чим. Откуд ти документи ту, то би враг знао, ја збиља не знам, међутим, особа у чијој непосредној близини су нађени документи који референцирају на неког Јовића особа је ДНК анализом идентификована као Лукић Милана Илија рођен 1969. године итд. Значи, ДНК анализом идентификован и прихваћен од стране чланова породице. Шта хоћу да кажем. Дакле, артефакти. У извесном

броју случајева могу да буду корисне, међутим, обзиром да има ДНК ми артефакте апстракујемо. Уколико су артефакти збиља у вези с том особом даља судбина њихова је двострука. У ситуацији А чланови породице изразе жељу да то преузму па да чувају за успомену и шта ја знам. Ми то онда њима записнички уручимо. У ситуацији Б, чланови породице изјаве не то је било његово нека се то сахрани заједно с њим и у тој ситуацији ми поступимо управо тако. Значи, судбина артефаката је двојака могућа. Наравно, сви пронађени артефакти сасвим је очигледно документују се. Значи, они се опишу записнички, прикажу на фотодокументацији итд., то уопште није спорно. Е, сад 2004. године смо се ми поново нашли на Трновцу. Разлог нашег поновног копања на Трновцу је био што су оперативци прикупили податке каже да на Трновцу прво има извешан број необележених гробних места. Значи, постоји некакво гробно место, постоји нека хумка на њој, нема никакве ознаке. Е, сад шта се ту налази, да ли ту уопште има нешто, да ли се ту налази нека неидентификована особа, о чему се ради то нико живи не зна. Друга ствар, постојале су индиције да су надгробна обележја заправо погрешна и да стање унутар гробног места не одговара ономе што пише на надгробној ознаци. Дакле, то је прича, то је била некаква полазна информација, некакав нама улазни податак и онда смо ми кренули систематски ископавати Трновце. Са свих особа су поново скинути узорци за ДНК анализу, неки од њих су референцирали на «Тузланску колону», налазе се ту, неки од њих нису, немају никакве везе са овим дешавањима.

Даље, било је ситуација где је збиља надгробна ознака одговарала ономе што се налази у гробном месту, ОК, све је у реду. Међутим, било је ситуација где је било управо супротно, сад оно што кажу да карикирам на надгробној ознаци пише шта ја знам Перо који је умро у четрдесет и некој години живота а кад ви ексхумирате посмртне остатке схватите да скелет који је ексхумиран припада женској особи старој преко 70. Значи, који је узрок и разлог тог поремећаја са гробним ознакама прво ја то не знам а друго од надлежних, хајмо их назвати, гробљанских власти ми нисмо могли добити тај податак јер особа која је тад била задужена за гробље «Трновац» из Тузле рекла не знам ја сам ту однедавно оно немам појма, дакле, због тога смо ми ексхумирали све тамо што има, при том нисмо вадили те посмртне остатке из земље него смо само приступили на посмртне остатке, скинули узорке за ДНК,

доставили на анализу, онда у ситуацијама где је ДНК анализа референцирала отишли смо поново и у цијелости ексхумирали јер било би отприлике кретенски да ми сад дигнемо читаво гробље, мислим то би збиља био поремећај, али због провјере неких ствари ми смо фактички копањем пришли на посмртне остатке, скинули узорак за ДНК, усмерили на анализу и након што су почели пристизати резултати ситуација се почела, што би рекли, разјашњавати. Рецимо, у том другом пролазу на пример ми смо поново налазили фрагменте ситних угљенисаних костију које сам ја онда одвојено паковао у засебне врећице зависно од мјеста где су налажени и онда где год је било материјала коштаног адекватно то је слано на ДНК анализу па су нам пристигли резултати и тако смо имали неколико нових идентитета. Углавном, мислим да је ово урађено максимално могуће, да смо ми са тог локалитета извукли теоријски максимум који се може добити, у таквим околностима имамо 27 особа. Ја ћу вама оставити.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ја ћу вас молити да ову картицу несталих лица нам оставите.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Ја ћу вам то оставити јер колико сам схватио ви ове картице несталих лица немате и да знате, оно што би рекли, за убудуће само на Бања Луку 302150 наши оперативци ће вам одштампати картицу за било које нестало лице уколико га ми поседујемо у бази. Ако га ми немамо у бази.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Кад је коначно формирана та картица несталих лица? Просто ми је несхватљиво да за све ове године ми то нисмо добили.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Јер пазите ми то имамо, е сад из ког разлога ви то немате ја то не знам.

КОНСТАТУЈЕ СЕ да је судски вештак др Жељко Каран предао суду картицу несталих лица Владе Републике Српске, Оперативни тим Републике Српске за тражење несталих лица.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Јер пазите ако вама то одговара вама то моји сарадници о томе чак могу и е-маилом доставити, ви то можете добити у електронској форми ако вам је гужва што се тиче огромне количине папира. Према томе, оно што кажу интернет ради свој посао, то је тривијално доставити на било који начин. Дакле, у тим картицама

имате све релевантне податке за једно нестало лице ако оно има статус идентификованог, тај статус је означен, он је референциран као идентификован а даље имате податке ко кад, како и којом методом је учинио идентификацију. Ако није идентификован он је у картици несталог лица још увек као његова судбина није решена, то се не зна. Е, сад што се тиче онога другог дела то сам већ рекао и нема ту шта да се прича. Имамо делимично оштећене, изломљене, фрагментисане, угљенисане кости гдје у великом броју случајева велики део скелета једноставно недостаје, оно најкраће речено, па према томе од некакве непосредне идентификације из очигледних разлога није било ништа. Нормално, мало смо морали чекати јер то је рецимо копано 1999. године а од 2002. па надаље су се почеле системски и систематски радити ДНК анализе. Онда рецимо имате ситуацију да због дјеловања високе температуре ДНК материјал пропадне па ви пошаљете узорак на анализу, они се тамо у лабораторији муче и након пола године вам јаве пала екстракција нема ништа, онда достављате други узорак, па трећи па енти, прекрстите се, помолите Богу оно да добијете бар профил подобан за компарацију итд. Зато имате ситуацију да је на пример 2002. године скинут узорак и достављен на ДНК анализу а резултат дошао 2007. или 2008. Значи, та бесконачна понављања и лоша коштана структура, фактички лош материјал, испран у земљи под дејством високе температуре раније итд., је доводило до тога да је у извесном броју случајева и ДНК анализа била проблематична. Нормално, ако сте довољно упорни већа је вероватноћа да ћете то успешно довести до краја, вјероватно ће бити случајева где вам ни ДНК неће помоћи али шта да се ради једноставно то је тако.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала. Има ли неко питање? Питање нема? Тужиоче изволите?

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Или нисам чуо или вештак није рекао колико је други пут идентификовано ако је?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Пазите, други пут ви немате нових. Ми смо други пут, ми смо други пут добили 28, са 28 мјеста је то рађено и ми смо то означавали бројевима оно од 1 до 28 па словним ознакама итд. и онда рецимо ви нађете фрагмент бутне кости, пошаљете га на ДНК и добијете резултат за нешто већ што имате. Значи, то је фрагмент скелета једне те исте особе која је већ раније идентификована, тако да ми фактички при том другом копању нисмо наилазили на нове случајеве

везане за «Тузланску колону», него смо нашли расијане кости онога што смо фактички већ претходно урадили и нашли смо извештан број нових случајева несталих лица који немају никакве везе с колоном, то је нешто сасвим друго.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Добро, хвала.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Значи, нашли смо ми што-шта тамо али то што смо ми нашли нема везе с колоном, то је предмет неке друге приче.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Немам питања.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте могли на основу тих неких запаљених костију да утврдите како у ком положају су били?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Да вам кажем, постоје еклатантни примери да ви рецимо имате да стопала недостају, потколјенице недостају, доње трећине надколјеница недостају а оно што је остало изгорело, угљенисано. То очигледно указује на дјеловање промена одоздо и особа у сједећем положају.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте ли имали такве примере тачно у овом случају «Тузланске колоне»?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Наравно, наравно има и фотодокументовано, наравно имали смо, а имали смо и друге екстремне ситуације где имате свега неколико фрагмената угљенисаних костију на основу чега не можете казати ништа, значи можете само казати да су кости људског порекла, дакле нису животињске, то можете поуздано рећи да су хуманог порекла, да су фрагментисане и да су угљенисане и то је отприлике тачка, нема више јер све остало би било неозбиљно.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ВЕСКО КРСТАЈИЋ: Само наметнуло ми се да вас нешто питам. Прво ко је радио ДНК анализе?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: ДНК, пазите према постигнутим споразумима у Босни и Херцеговини постојала су три центра за ДНК идентификацију и сад постоје, једно је Сарајево, једно је Бањалука, једно је Тузла. Пазите, технологија је следећа: У моменту кад се коштани узорак скине за ДНК он се означава шифром и додјељује му се бар код и он иде по систему случајног узорка у неку од лабораторија и рецимо кад коштани узорак дође у бањалучку лабораторију, бањалучка лабораторија нема појма одакле је тај узорак него она само добије неки бар код, то је гомила бројева који отприлике не значи ништа. Ако обратите пажњу рецимо на један ДНК записник каже овако: број је овај био 09339 и то

нико живи не зна одакле потиче тај 09339, знате то нико не зна, а видите овде уз сваки коштани узорак има чак и његов бар код и сад кад бисте ви узели бар код читач овде са овог формулара можете добити његов број који је ту уписан. Дакле, шансе нема да се у лабораторији деси пристрасност и шансе нема да лабораторија нешто помеша, нема шансе јер се то све једнозначно објележава бар кодовима, а све је нормално електронски увезано тако да тих проблема не може бити. Значи, бањалучка лабораторија ради све што јој се пошаље при том нема појма одакле су ти узорци. Тузланска лабораторија ради све што јој се пошаље нема појма одакле су ти узорци. Е, сад то је једна страна приче, значи неидентификовани посмртни остаци, односно коштани узорци од којих су се успели генерисати употребљиви профили. Они иду у базу података. Друга страна приче су донори крви, односно чланови породица који су дали крвне узорке ради компарације. О чему се ради, и ДНК је у суштини компаративна метода кад је нешто непознато компарирајте са нечим познатим, у овом случају то су крвни узорци блиских чланова породице. Тек кад рачунар то изукршта и каже се ово је Симо, јер тај коштани узорак референцира тим крвним узорком, ово је Симо. У том моменту се скида бар код и генерише овај извештај где се каже особа по имену та и та, онда се напише овако, каже: идентитет, каже Божић Илије Горјан, а крв дали Божић Љиљана (супруга), Божић Горјан (син), Божић Александра (кћерка), Божић Драгица (мајка) и Божић Илија (отац). У овом случају имамо генетски и статистички идеалну ситуацију, јер имамо дупло најближе сродство по вертикалној линији, оно деда, тата, син. Значи, с једне стране имамо родитељи и деца са из угла нестале особе, значи његова жена, његова дјеца, а исто тако имамо његове родитеље, значи његов отац, плус његова мајка јесте једнако он. Дакле, имамо двоструко најближе крвно сродство по вертикалној линији и онда каже доле у напомени да је статистичка лојалност овог резултата 99,9999 итд. посто. Зашто није сто посто? Не да вам математика јер радите на непаран број лопуса, оно кад сто поделите са 3 добићете 33,3333, мислим значи не да вам математика, то да не би неко помислио да ту нешто не штима, да је нетачно, то штима само вам не да математика другачије.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Докторе Каран, хоћете ли само рећи који је конкретно ваш посао био, шта сте ви радили?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Ја сам радио ексхумацију у том смислу да сам отприлике био надлежан да ток, начин и резултат те ексхумације личи на нешто и да то буде урађено на начин који прописују правила струке. Затим, сам радио форензичку обраду пронађених посмртних остатака, антрополошку анализу, поскидао коштане узорке за ДНК, доставио у лабораторију након што су прибављени резултати ДНК анализе, онда сам сео па то фино систематизовао, па имате антеморталне податке, податке о члановима породице, податке од сведока, резултате овога ексхумационо-антрополошког рада, резултате ДНК анализе, то онда фино уједините у једну гомилу која се зове заокружена целина, кад се то деси онда вам оперативци позову чланове породице и онда с њима сједнете па урадите оно што ја зовем финална идентификација. Елем, ја радио све осим ДНК јер ДНК је рађено у надлежним лабораторијама.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, хвала лепо. Има ли још питања?

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ВЕСКО КРСТАЈИЋ: Само још једно питање. Да ли у бази података оперативног тима по претрагама и то по претрагама у овој рубрици напомена, односно по оперативним подацима типа нестало 15.05.1992. године, може да се дође и да се добију подаци о Пери, Мики, Жики који се и даље воде као нестали који никад нису пронађени, који су у бази података уписани као нестали?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Наравно, само ја то сад нисам понео јер те случајеве немам, нисам ни радио, немам их, фале, а ја сам већ рекао што год вам треба 051-302150 и из базе ће вам послати шта год вам треба. Пазите, ја нисам могао носити цјелу базу то би било глупо. Ја сам вам понео баз бројеве од онога што сам ја урадио и завршио и од онога што ја знам све о томе, а јако је глупо да носим неке баз бројеве који нису пронађени, о којим ја немам појма. О томе се ради.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, хвала. Изволите?

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Моје прво питање би било вештаку да ли је давао овај налаз и мишљење још на неком месту, још пред неким органом?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Не.

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: На чији захтев је вештак дао налаз и мишљење који данас образлаже?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Ево овако, ја сам добио позив за главни претрес гдје у горњем левом углу каже «Окружни суд у Београду, Веће

за ратне злочине, Устаничка 29, К.В. бр. 5/2007 и каже др Ја, је ли из Бања Луке».

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Па наравно, судски вештак је дошао по позиву суда.

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: То је у реду. Одбрана је ово морала да пита зато што је ово један од првих доказа који су се у почетку вођења преткривичног поступка, дакле у истрази морало радити.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Фактички ми спроводимо истрагу. Као што видите ми покушавамо и да дођемо до оштећених и покушавамо да прибавимо податке о породицама настрадалих, дакле ми практично сад, ја морам тако да кажем, ми водимо истрагу.

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Председнице сигурно, па одбрана то тврди од почетка јер је овде институт оптужнице грубо злоупотребљен да Илија Јуришић не би после 6 месеци истраге био пуштен на слободу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Имате ли ви питања за судског вештака?

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Хвала вам, дакле то је био разлог зашто ја питам овог вештака ово питање. Сад имам питање. Вештак је објаснио да се њихова база несталих лица води на основу налаза некаквих истражитеља или информација?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Између осталог, пазите не само то, сад ћу вам рећи.

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Како формирате базу?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Сад ћу вам рећи, гледајте. У струци кад се бавимо причом која се зове нестала особа, нестало лице или неидентификовано лице. Постоји нешто што се зову антемортални подаци, па се у антеморталне податке прво стављају лични подаци тог несталог лица који се добију или од чланова породица или неког њему блиског итд. Сад ту морам направити једну дигресију, видите у чему је проблем. У Босни и Херцеговини је Међународни комитет Црвеног крста натурао једно правило и то правило каже, они су преко ОХАЕР-а успели натурити и каже да пријавити нестало лице у базу, рецимо Међународног комитета Црвеног крста може само блиски сродник па су онда дефинисали отац, мајка, брат, сестра ово, оно. Наградно питање гласи шта ћемо ако су блиски сродници у Америци и Аустралији и не можете доћи до њих. Онда вам то лице фали у бази и друга ствар шта ћемо ако блиских сродника нема и трећа ствар шта ћемо ако су блиски сродници страдали. Значи, то вам је рецимо један од великих разлога

што је маса база података почев од базе Међународног комитета Црвеног крста овог ICRC-а, што је у суштини шупља јер гомила ствари у тој бази фали. Даље, базе података су пуњене на пример преко кризних штабова општина које су страдавале у рату где су при кризним штабовима надлежних општина вођени подаци колико људи фали па су они те податке уступили. Идемо даље, база података је пуњена преко надлежних војних јединица раније па су надлежне војне команде достављале спискове војске која им фали. Идемо даље, у базу података су ишли медицински подаци до којих смо могли доћи ако постоје (ренгенски снимци, протезе, зубни статуси, којекакви медицински картони и којешта) јер пазите колосалан вам је идентификациони детаљ кад неко има уграђен вештачки кук а ви га онда на скелету пронађете. Према томе, немојте било шта што сам рекао водити из контекста. Значи, база података је врло широк контекст а сублимација те базе података, односно оно битно зове се картица несталог лица. У тој картици су сублимирани ти подаци које ми сматрамо релевантним и да ће нам олакшати живот, јер пазите податак да је неко имао плаве очи у овом моменту не значи ништа, тај податак значи нешто кад тражите живу особу или кад имате свежи леш али кад ископавате кости после 15 година податак да је неко имао плаве очи и да је имао истетовирано ЈНА на десној руци не значи ништа. Оппростите само реченица, дакле, ово што сад има на картици несталог је сублимација релевантних података који у овом моменту нешто значе и ми мислимо да је то добро.

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Докторе, ја бих волео да се одмах са вештаком разумемо. Одбрана не оспорава бриљантност, педантности његових стручних објашњења али ја хоћу да одмах објасним вештаку да одбрана оспорава аутентичност података који су уношени у базу података несталих лица па поводом тога питам да ли је могуће да неки борци настрадају на једном локалитету па да се пријаве у базу података као лица рецимо из «Тузланске колоне»?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Апсолутно да. Пазите, имате и горих ситуација. Ми смо имали пријављене у бази података особе које су живе, здраве и праве, које уопште нису нестала лица. Знате зашто? Да би неко примао пензију па га пријавио на списак несталих лица јер по нашим законима права погинулих и права несталих су изједначена, знате. Оно погинула особа јесте једнако нестала особа, значи по правима оно пензија, инвалиднина, имовинскоправна прича треба наследити кућу,

земљу, ово и оно, али пазите зато ми стално филтрирамо базу и избацујемо такве. Рецимо, у задњих годину дана ми смо преко 200 из базе очистили, јер пазите истрага траје код нас перманентно, после кажете чакајте мало, станите ова особа је умрла природном смрћу ено налази се ту и ту, то се истог момента елиминише из базе. Знате зашто? Зато што онда нама база постаје оперативнија, знате мања база, боља база и ми не желимо да у бази држимо редундантне податке који нам не значе ништа и будите сигурни да ми перманентно филтрирамо базу јер то морате. Кад идентификујете особу онда јој мењате статус, значи морате прићи у базу, отворити податке те особе, она у том моменту више није неидентификована, она је добила свој идентитет итд. Пазите, ја вам кажем било је, било би смешно да није у суштини жалосно да су особе пријављивале нестале да би добили пензију али ми смо таквих елеминисали из базе колико хоћете.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Дакле, у овом конкретном случају тога нема, је ли тако?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: У конкретном случају тога нема, а знате зашто? Финални доказ вам је финална идентификација и чланови породице који су се окупили и казали следеће: они су ту били, били заједно, страдали заједно и биће сахрањени у заједничку гробницу у Бијељини. Разумете ли? Друга ствар, према именима и презименима се итекако могло проверити да ли је та особа била припадник ЈНА, била ту и ту итд., према томе, пазите кад се изврши идентификација онда вам је све проверљиво, онда све знате.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ако је цивил ту страдао, ако није био припадник ЈНА?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Онда има статус цивила.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Како се то проверава?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Пазите, на више начина јер гледајте ако знамо да је ту било рецимо углавном млада војска оно ред величине 19, 20, 21 годину итд., а ви рецимо идентификујете особу која је стара 45 или 50 година, вама звони у глави аларм за узбуну, чекајте мало, станите то није млада војска, то је човек од 45 година. Могу бити две ствари. Може бити војни старешина, то онда фино проверите и може бити особа која с тим нема никакве везе.

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Одлично.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: И друга ствар, опростите. Тачност оперативних података није предмет медицинске анализе.

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Није предмет?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Медицинске анализе јер гледајте, за мене су сви подаци релевантни јер ја сам их прикупио од појединаца и институција надлежних за њихово прикупљање. Пазите, теоретски постоји могућност да ту имате крим. података колико хоћете, али то није предмет медицинске анализе. Лично мислим да то питање не треба постављати мени.

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Ја управо сам то хтео да кажем. Ја уопште не сумњам у професионалност вештака као лекара и то сам одмах рекао, ја само сумњам у подметања приликом формирања базе података.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ево детаљно нам је сад објаснио.

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Пазите, јер ми имамо и ви имате у списима предмета да су у «Тузланској колони» погинули борци војске Републике Српске кад ми знамо да то није истина.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Пазите, могу ли ја?

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Немојте молим вас, ви сте стручно дали.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Само, имате ли још неко питање за вештака?

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Имам питање.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите?

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Да ли је вама као центру икад неко дао списак полазника тзв. «Тузланске колоне» из касарне у Тузли дана 15.05.1992. године?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Пазите, колико ја знам не, али то опет не требате питати мене јер опет молим вас једна реченица. Ја нисам сачинио ту базу, ја ту базу користим, ја сам корисник те базе а њен аутор да се разумемо.

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Ми смо се разумели ја питам просто и рекао сам. Е, сад да ли сад то значи да у некаквим резултатима идентификације посмртних остатака људи са терена где вештак ради може да се деси да буде већи број жртава по подацима из њихове базе података тзв. «Тузланске колоне» од стварних учесника «Тузланске колоне»?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Пазите, у принципу постоји та могућност јер ја сам на самом почетку рекао да бројчани подаци које сам ја слушао варирају од 92 до 257, а ја овде причам о ових 27 којима сам се

ја бавио а да ли њих има 92, 168 или 243 пазите ја то не знам. Друго, то мене не интересује и треће ја немам начина да то знам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Наравно, ви сте коментарисали, ви сте дали налаз везано за ово, за ове случајеве за које имате коначне извештаје.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Одлично. Ја сам коментарисао ово чиме сам се ја бавио.

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Али шта је онда, ајде сад да се вратим на 27 случаја које је обрадио овај вештак. Шта је доказ да су те жртве које ми не оспоравамо именом и презименом како су показали ДНК резултати и налаз овог вештака заиста били у «Тузланској колони»? Да ли је то претходни податак да су они нестали у «Тузланској колони»?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Јесте пресудни податак. Сад ћу вам рећи зашто. Ја овде имам један исто списак који је мени генерисала моја база. Ми смо поред ових у том пролазу идентификовали још три особе које су овде ови маркером. Ми смо њих идентификовали, извађени на Трновцу али их нема међу овима, то не припада «Тузланској колони», то сам ја одвоји већ јер њихово име, презиме, животна доб, чланови породице и све оно што смо прикупили кажу то нема везе с «Тузланском колоном» и ми њих нисмо приписали «Тузланској колони» да би натоварили број него смо их напротив елиминисали одатле као нешто што томе не припада. Разумете ли?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Дакле, морали сте претходно да проверите и за ове које сте означили да су припадници «Тузланске колоне»?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Па хвала богу.

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Онда се не разумемо. Ја сам малопре питао да ли је могуће да једно лице изгуби живот у Добоју и да се пријави?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Могуће. Пазите.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Али се долази ипак до тих ипак оперативних сазнања да ли је то лице било настрадало у Добоју или у Тузли.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Пазите, али онда ћемо ми њега идентификовати. Пазите, док се не заврши идентификација ви можете имати 500 пријављених несталих у «Тузланској колони», а како радите посао ви ћете то урадити, идентификовати, видећете шта стварно припада томе онај остатак оно ћете фино елиминисати јер гледајте, пазите прича је шпекулативне природе док је непозната кад ви имате НН лица. Шта вам значи то НН лице он може кад имате неке, извадили сте

неке посмртне остатке одакле је он довучен па се нашао ту, то бога питај, то бога питај.

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Где вам је то спорно било?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Али то није спорно јер ја њих вежем са одређеном групом не према улазним подацима које сам добио од некога и који могу бити произвољни него тек након што завршим идентификацију и будем сигуран у то, е онда он мени иде у досије «Тузланска колона», а пре тога он је мени НН као и сваки други.

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Председнице, ми се опет не разумемо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не знам шта се то не разумемо.

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Ево ако дозволите имамо пријављено лице као нестало лице Петар Петровић и пријава да је Петар Петровић настрадао у «Тузланској колони».

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Она не мора бити тачна.

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Она не мора бити тачна.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Управо је то објашњавао све време.

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Наравно, у поступку проналажења посмртних остатака ДНК анализа каже то су посмртни остаци Петра Петровића, дакле он је идентификовао посмртне остатке Петра Петровића. Ја сад питам где он приписује жртву Петра Петровића, где?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Пазите, приписујем је општим околностима које има.

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Немојте ви мени опште, он је пријављен као нестало лице у «Тузланској колони»?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Тачно, јесте.

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Моје питање је кад он затвара идентификацију.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Како се он води онда?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Само мало. Прво дођу вам чланови породице на идентификацију па кажу јесте он је отишао на одслужење војног рока, био ту и ту ово и оно итд., идемо даље, покушате код надлежних војних власти да ли га имате на списку, водите ли га. Ако сва та количина људи који су укључени у том случају мене тенденциозно лажу и сви они ми дају погрешан податак шта ја ту да радим. Ја сам установио да је особа мртва, пронашао скелетне остатке те особе, узео узорак за ДНК анализу, утврдио идентитет. Е, сад ако његова мама лаже да је он био припадник те и те јединице и страдао дана тог и тог,

извините ја сам ту беспомоћан али опет то питање не требате постављати мени.

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Докторе, немојте да кварите перфектан утисак пред већем. Његова мама не може да зна да ли је он био члан «Тузланске колоне». Како његова мама зна да је члан «Тузланске колоне» кад он нема списак полазника из касарне као члана «Тузланске колоне»?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Пазите, можда неко има, то морате питати моје оперативце да ли они имају спискове. Пазите, то немам ја, то мене не занима. Пазите, онда вам је релевантна особа.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Али ако ви имате конкетно сад на овој картици несталих лица да је рецимо, да су настрадали у Тузли, то је све проверено да је то било лице које је било у «Тузланској колони» такозваној?

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Дакле, ја не спорим да је он идентификовао одређену особу, то уопште не спорим, само је питање како доказује да то је лице жртва «Тузланске колоне»?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Видите ли колико пута нам је то објашњавао.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Ја то и не доказујем. То лице је пронађено на гробљу Трновац у Тузли, ексхумирано, форензички обрађено и идентификовано, а други оперативни подаци који нису медицинске природе него неке друге природе вежу Петровић Петра за «Тузланску колону».

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Кога ми можемо сад да питамо да се информишемо како је дошло до тога?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Ево овако, релевантна особа која ће вам о томе издекламовати све под милим богом зове се Горан Крчмар и тренутно је на позицији шефа Оперативног тима Владе Републике Српске за тражење несталих лица. Е, они се баве том околном папирологијом, значи то вам је релевантна особа којој ћете поставити питање јеси ли ти имао од војске списак ко је нестао у колони.

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Хвала, ја немам више питања.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Разумете, о томе се ради, не можете мене питати.

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ: Све је у реду.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И то нам је значајан податак, размишљај да и на тај начин саслушамо само да видимо на који начин је дошло.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Опростите, све те установе набројане оне су биле легитимне, легалне, основане у складу са законом. Једино што се мењало је номенклатура, то је некад била војна комисија па је била државна комисија па је била канцеларија, па је сад коначно оперативни тим, значи једино се мењала номенклатура, а принцип рада и све остало је остало исто и гледајте мени не пада на памет да идем околу саслушавати сведоке, то није мој посао, ја с тиме се не бавим. Тиме се баве ови наши што их ми колоквијално зовео оперативци. Исто тако мој Горан Крчмар се не бави анализом скелете и скидањем узорака за ДНК, тиме се бавим ја, о томе се ради. Дакле, ако вас занима да ли су постојали спискови надлежне војне команде онда уместо мене овде мора доћи друга особа са тим подацима а не ја. О томе се ради.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте имали неко питање?

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Питање за вештака кад, пошто је радио ту масовну гробницу на месту Трновац, можете ли да објасните како су ти посмртни остаци сложени, да ли су били одвојени једни од других или су били скупа?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Видите овако, гледајте, у фото елаборату који сте добили ја сам рекао сам тај посао прати врло детаљна фотодокументација где прво почињете од ситуације која приказује неки терен, неку травуљину, неки густиш, неко жбуње где ви заправо не видите ништа па онда увучете тешку грађевинску машину па то рашчистите, долазите до површине земље и онда уведете раднике који крену са копањем јер пазите прво то није информација поуздана да се каже то се налази ту, него постоји могућност да ту нешто има. То је на пример неки полазни податак и онда ви кренете истраживати, кренете копати, кренете тражити и онда ту налазите рецимо угљенисани остаци замотани у ћебе, где се очигледно виде угљенисани остаци који су замотани у некакво ћебе и то је сасвим извесно припадају једној те истој особи, па онда опет нека везана хрпа угљенисаних остатака итд., а онда има једна друга ствар где ми то прикажемо овако видите па се ту направи шематски део знате и онда по ознакама што је нађено на том месту обележено је бројем 1, овде обележено број 2 итд. и онда ви шематски вежете шта је где нађено и онда кад пошаљете то на ДНК анализу па вам ДНК анализа споји и каже рецимо број 2 и број 10 је заправо једна те иста особа само су горњи и доњи делови одвојени па су тако пронађени, ми смо их пронашли одвојене, описали смо их као

одвојене, покупили смо их као одвојене. Међутим, ДНК анализа нам их је спојила, значи то нису два скелете него то је заправо једна особа само у земљи то је било тако стицајем околности. Јер гледајте, у Босни и Херцеговини имате један велики проблем. Тај проблем се зове број случајева, односно зове се број врећа. Дефинишимо случај, рецимо идете у асанацију терена, кренете по Озрену прикупљати оно што обично Американци зову сервис ремеин, односно скелетне остатке који су били несахрањени, налазе се на површини земље и иде екипа претражује, нађе кост, стрпа у кесу, означи бројем. Након 20 метара нађете другу кост, стрпате у врећу, означите број. Све док не урадите ДНК ви немате појма да ли је то иста особа или две различите и сад значи ви сте са терена доњели 18 кеса на којима је 18 ознака, након што урадите ДНК од тих 18 добићете можда 2. Једно развукле животиње расијале на страну, значи у моменту кад радите асанацију терена ви немате појма колико ту има особа. Тако вам је и ту јер гледајте кад смо ми извадили у оном другом пролазу кад смо, што би рекли чистили терен и сад овде шта ја знам у једној од ових кесица, рецимо под бројем 65 каже први плато, јама, ово и оно, неколико ситних кошчица стопала. Чије су оне бога питај. То можете једино знати кад то пошаљете на ДНК па вам референцира. Пазите, због тога се то све фино шаље на ДНК да ми не би мудровали јер ми смо овде извадили 25 ових скупина кесица и то онда референцирамо на три особе. О томе се ради. И друга ствар пазите, желим да вас уверим веће пре свега..

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Не морате више одговарати.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Нама није стало ни по ком основу да би рекли, оно што се каже, колоквијално да напуцавамо број па да ту сад буде, што каже, на број више него што јесте. Нама је стало да установимо шта је шта и да ти чланови породица добију посмртне остатке својих несталих и да се ту подвуче црта и заврши прича, а мени лично и гарантујем и мојим сарадницима ништа не значи квантитет, ништа ми не значи квантитет. Пазите, ја сам зато и донео документацију за ових 27 које сам радио ја, а подаци кажу од 92 до 250 ја о томе појма немам и то ме савршено не интересује.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро хвала, изволите тужиоче?

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Хтео сам да питам ово, односно из овога произилази па ви реците да ли сам правилно закључио?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Имате чашу воде ако хоћете.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Сналазим се, хвала.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: У масовној гробници Трновац коју сте ви радили нису биле кости једног лица на једном месту него су биле расејане по читавој гробници?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Не. Имали сте обе ситуације. У једној ситуацији су биле кости једног лица на једном мјесту а другим ситуацијама сте имали расејане, значи комбинација свега и свачега, јер ово једно замотано у ћебе је очигледно једно замотано у ћебе, а ово што сам ја скупљао у кесице то је очигледно расејано. Друга ствар, ја не знам, пазите јер то неће нико да ми каже, а ја немам довољно употребљивих података да бих донио такав закључак, мислим не смем, не да ми занат да ли је то примарна или секундарна гробница, ја то не знам, јер немам довољно података на основу којих бих гурнуо руку у ватру и казао рецимо ово је секундарни депозит, зато о томе нисам ни причао. Јер пазите ако хоћете да мериторно причате о секундарној гробници то можете тек након што пронађете примарну локацију и кажете јесте овде је била примарна локација па је неко дошао ископао па пребацио. Ја имам ситуације где знам где су примарне локације па је неко дошао ископао, изместио али нисам нашао секундарну, фали ми секундарна. Ја знам где су биле а не знам где су сад. О томе се ради. Зато сам ја о томе, пошто немам довољно података да бих могао са стручног аспекта руку у ватру ставити и казати молим вас то је то. Ако кад шта сазнамо отом-потом.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли имате још питања?

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли је могуће да се међу посмртним остацима које сте ви нашли у масовној гробници на Трновцу, нађе посмртни остатак неког лица из Добоја, које је страдало на сасвим неком другом месту?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Било, то сам већ и рекао. Ми смо то имали, налазили.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Али елиминисали.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: То смо елиминисали.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Е, на који начин сте вршили елиминацију?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Опет ДНК, и онда смо ми након извршене ДНК анализе, чекај мало стани то је Симо, дај вамо чланове Симине породице, дођу чланови Симине породице, кажу Симо је страдао на Озрену, хвала, Симо припада Озрену, знате.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Хвала, немам више питања.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Значи не референцирају га на Тузланску колону.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да, објаснили сте.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: О томе се ради, јел гледајте ја кад нађем нечију кост, ја немам идеју гдје је та особа нестала, чак ако ћемо тјерат мак на конач, то је погрешно постављено питање, нико не зна гдје је неко нестало, него само има податак гдје је неко последњи пут виђен, ако ћемо да тјерамо мак на конач, јер га би ја, кад би неко знао гдје је неко нестало, он би нас повео за руку и рекао он је нестало ту, наћи ћете га ту. Знате, него само имате врло груб податак где је неко задњи пут виђен, дигресија која нема никакве везе са овим предметом, али масовна гробница Камен у Гламочу, 108 ексхумираних, 106 идентификованих до овог момента, 107 идентификовани али му породица у Аустралији, па имам проблем, но није битно. У тој масовној гробници су сахрањени људи који су задњи пут виђени на локалитету Мартин Брода код Дрвара, то је 200 километара ваздушне линије, знате. О чему се ради, након ратних дејстава рађена асанација терена, једног врло широког подручја, покупљени лешеве, што би рекли згомбајзговани у масовну гробницу, знате, и онда сам ја имао проблеме у идентификацији, каже копа се Гламоч, оно копа се камен у Гламочу, чланови породице кажу па није он био у Гламочу, он био у Дрвару, на ратишту Мартин Броду, тамо негдје, који ћу га враг тражит у Гламочу, кад оно, мало по мало, схватите да је рађена асанација врло широког подручја, тако да мјесто гдје је неко задњи пут виђен, не значи ништа, и будите сигурни да смо ми због тога јако опрезни, знате, јако опрезни. Јер то нам је била природна појава, знате. Или следећи примјер, гледајте овако, кад немате ни најелементарнијег податка, кад сам ја на пример, позиван ради узимања антеморталних података па дође жена, нестало муж и питате гдје је био на ратишту, на ком дјелу је био, јер опет оно, ако је неко нестало на Бихаћу мала је вјероватноћа да га треба тражит на Озрену, или доле у Мостару у Херцеговини, мања је вјероватноћа, онда вам жена уредно каже не знам вели, у први мах сам ја мислио да се ту неко с нама шегачи, оно збија шалу, па питам жену, па жено драга, јеси ли ти њему спремила гардеробу, ствари, јеси ли му метла сланине у торбу кад је кренуо негдје, она мене овако погледа каже ти си у праву вели, али он је отишао у продавницу, па га је онда испред робне куће Боска, покупила војна

полиција, стрпали га у камион и одвукли негде. А гдје се налази то негдје бога питај. Е то ће вам онда причат наш колега Горан Крчмар који онда иде надлежним војним властима, па покушава сазнати гдје је ко усмјерен, гдје је ко био, спискови и ово што ви тражите, знате. О томе се ради.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, да ли има још питања?

АДВ.ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Ја немам питања али у тренутку кад сам ушао вештак је показао једну листу са које је са жутиим маркером.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Да, да скинута три.

АДВ.ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Скинута три имена, да ли је то достављено суду или не, јел то можемо да видимо.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Да вам кажем, ово је за моју употребу, јер овде су ови сви који су сложени абecedним редом, како су избацивани из базе података по абecedном сортирању.

АДВ.ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Мене интересује да ли се та имена налазе на оптужници, ништа друго.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ова три случаја да ли су то из ових?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Ја не знам да ли су они.

АДВ.ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Зато бих молио да суд копира и да нам то дате.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Пазите, ова три што су ту означена немају никакве везе са Тузланском колоном и можете их елеминисати слободно.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А, нема никакве везе са Тузланском?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Никакве везе. Е сад, ви видите ако то име вам неко референцира за Тузланску колону, то није тачно, јер то су имена која су мени оперативци моји скинули, то није то.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не видим да нам онда битно, ако искључите то није везано.

АДВ.ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Па ја не знам, да ли су та имена у оптужници, због тога ја тражим да се копира то и да нам се достави, да се изведе као доказ, ништа друго.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Па знате шта, можда је паметније да вама из оперативног тима доставе комплетну листу која се тиче Тузланске колоне, према нашим сазнањима, знате, можда на њој има 163 имена, јер пазите.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да, имамо га на списку. Ево га први Васић Живана Душко, имамо га на списку. Ви шта сте рекли за њега а означила сам да ништа немамо.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Мени је то мој оперативац скинуо, као да нема везе са Тузланском колоном.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Нема везе са Тузланском?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Али пазите, постоји још једна могућност.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Констатоваћемо овако.

Судски вештак предаје суду списак несталих лица Владе Републике Српске, Оперативни тим Републике Српске за тражење несталих лица, под редним бројем од 112 до 2694, па истиче да три лица која су маркирана жутим маркером, и то под бројем 218, Васић Живана Душко, под бројем 1057 број базе 004706 Лазић Јована Ранко, под бројем 2694 број базе 105549 Лопатко Данило Мирослав, су лица која немају никакве везе са случајем Тузланске колоне.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Односно која се за сад не доводе у везу са Тузланском колоном.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Само мало молим вас.

Која се засад не доводе у везу са Тузланском колоном.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Са Тузланском колоном. Е сад, који су разлози тога, то опет треба питат оперативце, јер пазите постоји могућност да овде чланови породице се једноставно нису одазвали или нису прихватили идентитет ових особа.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Али како ви имате информацију да немају никакве везе са Тузланском колоном, ко је то вама рекао?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Зато што је мени мој оперативац ове одвојио и ако погледате овако, датум идентификације нема. Сад је питање зашто нема, да ли су можда чланови породице у Америци, па су недоступни, да ли су чланови породице дошли па казали то нас не занима, ми у ДНК не вјерујемо и тако даље. Углавном овде коначна идентификација није извршена, и што се мене тиче ти случајеви још

висе, знате, е сад шта ће се установити у међувремену ја не знам, али за мене оно са стручног аспекта ови случајеви висе.

АДВ.СТЕВАН ПРОТИЋ: Јесте ли ви вештак или гимнастичар?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, ви ћете нам дати то само да скенирамо па ћемо вам вратити.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Не треба ми то.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не треба вам, добро.

АДВ.СТЕВАН ПРОТИЋ: Молим вас да предпочите исказ вештаку, да му предпочите да је пре пет минута у овој судници рекао лица која су овде маркером скинута немају никакве везе са Тузланском колоном. Шта сад он то још чека да би.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Али сада је ближе објаснио, сад вам је ближе објаснио.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Чекајте мало, станите, ја сам и текако рекао да случај не сматрам завршеним, док га не прихвате чланови уже породице, ОК.

АДВ.СТЕВАН ПРОТИЋ: Ма то ви мало пре нисте рекли.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Како нисам, гласно и јасно.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте, јесте.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Гласно и јасно рекао.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Молим вас па постоји записник који би породица морала да потпише.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Наравно.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Тек кад потпише тај записник онда се сматра да је то случај завршен.

АДВ.СТЕВАН ПРОТИЋ: Председнице стављам примедбу на овај део исказа овога вештака јер ћете упоређујући транскрипте записника са овог главног претреса видети да је био изричит, да три особе које су евидентирани на списку немају никакве везе са Тузланском колоном.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: У реду, ево.

АДВ.СТЕВАН ПРОТИЋ: И, његово ретерирање од тог исказа, то ћемо исто видети у транскрипту почиње након ваше констатације да се једно, прво од три маркером скинута лица са овога списка, налазе у оптужници. Хвала вам.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Пазите, ајмо за сад нека буде тако, за мене, за мене засад, та лица не припадају Тузланској колони, јер није завршен поступак.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Па добро, то сте нам и рекли, то је јасно.
ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Одлично. Након пола године можда ћу ја вама поставит званичан допис са све копијама записника које су потписали чланови породице и да ће се они наћ у овој истој групи. За сад то нема везе с тим јер га нисмо завршили, шта ће бит у будућности ја не знам. Можда ништа, можда ништа, јер пазите, ако је то ексхумирано '99.године, и за десет година нису дошли чланови породице и нисмо то окончали, мала је вјероватноћа да ћемо и окончат, ОК, што се тиче мене то ћемо фино издвојити, јер ти посмртни остаци ће за вјечност остат у спомен костурници у Бања Луци и то је то.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала лепо. Да ли има још питања? Нема. Оптужени Јуришић да ли ви имате неко питање? Немате питања. Да ли ви имате још нешто да изјавите господине Каран?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Па то би било то отприлике, само кажем, ту постоји, једино хоћу да истакнем оно питање надлежности што се тиче свега овога, знате, јер ја могу причат о реконструкцији скелетних остатака, а откуд ти подаци, ко пријављује, како, спискови, ово, оно, то је отприлике изван надлежности моје струке, знате.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, то сте нам објаснили. Докторе, који су ваши трошкови, можете да нам определите.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Ја сам написао, доставићу вам овако у складу са оним што је код нас, па ви сад.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Судски вештак доктор Жељко Каран доставља суду трошковник и тражи трошкове по трошковнику.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Е сад, мало ћемо бити, 400.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: КМ.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Конвертибилних марака.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Јер проблем је у транспорту, јел, мени је 800 километара Бања Лука-Београд и назад. Тако да, а пазите, ја сам питао ове ваше из Службе за помоћ.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте ли питали колико је то 400 конвертибилних марака?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Па знам ја колико је 400 конвертибилних марака.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Колико је то у динарима, прецизирајте нам у динарима?

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Помножите са 46, пола евра, марка је пола евра, да вам кажем, ја сам питао ваше како је то овдје уобичајено, мислим та цифра је произишла из следеће чињенице, по правилницима који важе код нас, то се рачуна 25% од цјене горива, пута број пређених километара, и математика је јасна, знате.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Исплатити судском вештаку 400 КМ у динарској противвредности.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала вам лепо, можете ићи.

ВЕШТАК др ЖЕЉКО КАРАН: Кажем ја сам питао ваше како се то ради овдје, међутим нико ми ништа није знао рећи, па сам ја онда поступио по.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Докторе Каран, хвала вам што сте дошли. Добро, овим бисмо завршили данас са саслушањима, било је предвиђено да се саслуша и доктор Зоран Станковић, међутим обавестио нас је као што сам на почетку рекла да је спречен, одредили смо и неки термин 22. и 23. јуна, не знамо тачно који ће дан бити да ли 22., 23., због неких других обавеза које имамо. Бићете обавештени, али пошто ми имамо још да радимо, значи ја сам данас мислила да кренемо са читањем неких писмених доказа, да полако кренемо са тим читањем доказа, па да наставимо, сутра не бисмо онда, сутра не бисмо радили, да наставимо у јуну, тако што је планирано да буду такђе позвани и сведоци-оштећени Гајић Сретен, Ђурановић Саво, Тодић Радо, Симић Бранко и Станкић Благоје, а ви ћете бити детаљно информисани кад и у које време ће то бити. Да и ово бих вас још известила да у првом моменту је било да Мехо Бајрић не жели да сведочи, међутим имамо одмах испод други један допис где смо извештени да Мехо Бајрић хоће да сведочи али путем видео конференцијске везе. Тако да смо ми били у контакту са службом како и на који начин ћемо организовати ту видео

конференцијску везу, кад имају термине, јер једино су нам термини проблем, па био је термин 13.јули, међутим то је касно, ово веће је спречено 13.јула, и као термин је одређен 01.септембар 2009.године, дакле тад може, друге термине немају, имају у августу, опет кад нико нема суђење, онда они тад имају те термине, али 01.септембра смо одредили да буде саслушање Мехе Бајрића преко видео конференцијске везе. Ето то је неки план рада. Изволите.

АДВ.ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Судија, ако сам добро разумео ми смо за данас завршили, јел?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Наставићемо са читањем доказа у списима.

АДВ.ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Јер имам предлог.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да, изволите, можете и предлог.

АДВ.ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Не, не, на крају онда данашњег дана ћемо имати предлоге.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хоћете да направимо паузу, можемо. Хоћете паузу.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Одређује се пауза у трајању од 20 минута ради одмора.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, да се договоримо на који начин да вршимо увид, читање записника, да ли хоћете да иде то преко документ камере, да ли хоћете само да се констатује да су прочитани, ево, предлози који су. Наравно изволите. Хоће тужилац нешто у том смеру, неће ништа. Изволите.

АДВ.ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Судија, од последњег претреса па до дана данашњег а нарочито након што смо ми иза 07.маја добили расправну наредбу по којом под 1, 2, 3, 4 тачке одређујете лица која ће бити данас саслушана, од којих је троје саслушано, једно није, а затим каже настављен доказни поступак читањем писмене документације у списима и евентуално почетак изношења завршних речи, следи више обраћања портпарола Тужилаштва за ратне злочине у јавност из којег се даде закључити, односно децидно је речено, барем колико сам ја чуо, да процес против Илије Јуришића се завршава у мају 2009.године, што је

нама дало за веровати да ћемо данас чути тужиоца да се изјасни о томе, једино на који начин је то могло да заврши а везано за оно што смо чули од вештака прошли пут, овог генерала, очекивао сам да ће бити, да ће тужилац одустати од оптужнице, јер је мислим разрешена, сва питања из чињеничног описа је разрешио тај вештак. Дакле, јасно ми је да суд 07.маја нема никаква сазнања о томе, али има ипак, каже евентуално почетак изношења завршних речи и поред чињенице да постоји одлука овог већа о саслушању лица која имају пребивалиште у БиХ. Дакле, ја бих хтео да знам, као бранилац, и наравно мој брањеник о чему се ради. Дакле, изношење завршних речи по овој расправној наредби.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Евентуално, да.

АДВ.ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Би значило да ће се нешто поприлично драстично догодити у међувремену, да би смо ми дошли до завршних речи. Са друге стране, мало пре сте саопштили да постоји проблем видео конференцијске везе, следећих месец ипо дана, односно да је понуђен термин 13.јул 2009.године, мене интересује јер мислим да имам право да знам, ко је партнер са друге стране границе, дакле, да ли је то Тужилаштво за ратне злочине, да ли је то Врховни суд БиХ, дакле, ко је тај са ким ви комуницирате по питању организације видео конференцијске везе, јер сам ја убеђен да постоји државни интерес, односно ја бар се надам да постоји државни интерес БиХ, у крајњој линији као и ове државе да се поступак против Илије Јуришића што пре заврши. Дакле, молио бих ту информацију и одмах ради информација за вас, дакле, ми ћемо у сваком случају инсистирати на саслушању на било који начин лица која су била у колони и лица која имају непосредна сазнања о наредби која је издата у тој канцеларији Меше Бајрића, дакле иснистирамо на саслушању Јасмина Имамовића, као лица за кога имамо неоспорне податке да је био у војној колони, исто као Енвер Делибеговић, Бењамин Фишековић, Благоје Станкић. Ако сам добро схватио ви сте навели за следећу сесију саслушање Благоја Станкића као оштећеног. Благоје Станкић који је оштећени који је имао статус оштећеног је већ саслушан. Ми предлажемо саслушање Благоја Станкића, ја сам дао прошли пут адресу и број телефона, то није исти човек, дакле то је човек који је био професионални полицајац у Тузли и који је био у колони као пратња од стране МУП-а Тузле. Исто тако дакле поред ова четири имена која сам рекао инсистирамо на саслушању, а имамо њихов начелни пристанак на видео конференцијску

везу, Мехмед Бајрић, Будимир Николић и Златан Цувај. По питању извођења доказа које имате у спису, немамо ништа против да они само пређу кроз екран, али да се за сваки тај доказ који будемо извели на тај начин даде могућност мом брањенику да се на њега изјасни.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: На прво ово питање, тачно је да сам размишљала о томе да ми то приведемо крају, међутим стално се отварају нова питања. Веће је требало да размотри могућност да ли ће, односно ваш предлог да сви ти сведоци буду саслушани које сте сами предложили и донели смо одлуку да буде саслушан сведок, као сведок Мехо Бајрић, то је била дефинитивна одлука, међутим и даље смо у дилеми да ли ћемо уважити ваше ове предлоге и саслушати сва ова лица која сте предложили, дакле то је још увек отворено, још увек није дефинитивно одлучено. Оно што је дефинитивно видите и данас да се стално отварају нека питања, онда ми морамо да тражимо из базе података која су нестала лица, која су пријављена, јел видите да имамо проблем са жртвама, колико је жртва фактички било. Друго, у оптужници имамо жртве за које само имамо рецимо име и презиме, немамо ни годину рођења, ни од оца, ни где су, не можемо да дођемо до тих породица, фактички колико се ја сећам, ја мислим да смо само четири породице покојних саслушали, од свих ових којих имамо на списку. Дакле, отварају нам се стално неки нови проблеми, јер не можемо да дођемо до одређених лица. Друго, имамо оштећене, који су и одбијали да дођу, одбијали су, не могу, ми ипак морамо да све оштећене позовемо како је то и тужилац предложио у овој оптужници, да буду саслушани, на шта наравно имају право, да се изјасне, да дају ближе податке да ли се придружују између осталог и кривичном гоњењу, да ли истичу одштетни захтев, то су све разлози због којих ми не можемо још увек да приведемо крају. Ето то је оно укратко речено. Кажем, размотрићемо ваше предлоге везано за саслушање осталих сведока Јасмина Имамовића и Будимира Николића, размотрићемо још увек, али за сад што је извесно то је да ћемо саслушати у својству сведока Меху Бајрића. Наравно.

АДВ.ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Наравно да одбрана није у позицији да на било који начин чак и дискутује са већем о томе шта ће веће да ради, односно шта раде, дакле ми можемо стављати некакве примедбе, ја ћу свакако то кроз своје право користити сваки пут кад видим да то излази из оквира онога што сматрам да по ЗКП-у веће треба да ради, овде је главни претрес у току, ово није истрага, овај суд истражни судија Милан

Дилпарић води истрагу против осталих пет, односно сад четири лица за исто дело које се мом брањенику ставља на терет. Ми овде, односно ово веће води истрагу која није до сада спроведена. Држимо се, дакле мој је предлог држимо се чињеничног описа, дакле расправљамо о оном што је мом брањенику стављено на терет. Ми смо од почетка рекли овом већу наш став, не расправљамо о именима људи ни о броју, јер мој брањеник ни имена ни број људи не зна, то је ствар некаквог животног догађаја, односно некаквих радова, комисија или не знам чега, која ће то да утврде. Да ли је у питању један човек или сто и један човек. Брањеник мој је рекао смрт једног човека је смрт целог човечанства, дакле, потпуно је небитно, не у смислу тежине, него да ли се ради овде о, да ли је тужилац тачно навео тих 92, а јасно је да није, сваком је јасно да није, али тужилац није ни једну гесту учинио да у току поступка елиминише са списка људе за које имамо поуздане податке да нису страдали у Тузланској колони, односно да је, чули смо овде сведоке, три имена, односно три броја заузета од тих 92 за једно једино лице које је страдало, чему, коме то треба. Дакле, ми се, молим вас, држимо се чињеничног описа, односно радњи које су мом брањенику стављене на терет, друга би ствар потпуно била да је мој брањеник на слободи, али човек је две године у притвору, а ми овде водимо након две године главног претреса водимо истрагу. Тужилац је 11. новембра 2007. године морао то све имати на столу, односно суд је морао вратити тужиоцу то, јер оптужница нема оно што по закону треба да има, дакле, све то је у реду, и ја схватам тежину прикупљања доказа.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро је да схватате.

АДВ. ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Наравно да схватам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ми смо стварно у проблему.

АДВ. ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Али да ли неко схвата да овај човек лежи две године у притвору док се води истрага, ми смо чули прошли пут вештака који је говорио о надлежности организацијско-формацијској структури, где је ту Илија Јуришић и ми и даље имамо оптужницу, ја сам се најисрекније понадао.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Господине Дозет, то је ваше мишљење.

АДВ. ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Ја сам се најискреније понадао да је ваша расправна наредба истинита и да ћемо ми заиста данас почети са завршним речима, али очигледно је да се нешто друго дешава.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Расправна наредба, па јесте истинита и ту је назначено евентуално, значи не 100% да ће бити завршне речи, не знамо. АДВ.ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Судија овде стоји лепо, четири имена, поред тога што ви имате већ расправну наредбу којом сте одредили саслушање за конкретне датуме одређених лица и тога више нема.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро господине Дозет да не расправљамо о томе, ту је веће које је донело такву одлуку. Ми се трудимо колико год можемо да будемо експедитивни, колико год можемо, иако ви имате примедбе и на заказивање, али верујте да ово веће је презаузето, ми смо у многим предметима, максимално се трудимо свима да изађемо у сусрет и максимално се трудимо да што експедитивније завршимо овај поступак. Изволите. А оно што имамо, чиме располажемо видели сте и сами шта имамо и да стварно мора да се утврде и жртве, јер не можемо половично да утврђујемо да ли има одговорности или нема одговорности а да при том не обухватимо које су све то жртве, који су ти људи који су настрадали и који је број тих људи. Изволите.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Ја бих се, вероватно ако би то могли да меримо у 90% сложио са ставом који је сада изнела одбрана. Сложио бих се са тиме да се и на овом главном претресу воде неке радње које пре припадају истрази а не главном претресу. Међутим, то је резултат специфичности вођења оваквих поступака, да је могло боље вероватно и пре ми би то урадили. Једино што се не слажем а то је питање правно, да ли овакве радње које су описане у оптужници имају карактер као кривично дело, оптужница је прошла одређену фазу испитивања и суд је рекао да има, дакле, по том питању не може ништа друго да се уради док се заврши главни претрес па веће донесе своју одлуку. Илузорно је расправљати о том правном питању током извођења доказа, само то продужава главни претрес, само оптуженог доводи у неповољнији положај у смислу да дуже проведе у притвору. Има непотребних по мени доказа које веће можда има намеру у крајњем случају да изведе, ми смо у поступку истраге покушали на све могуће начине да добијемо исказ Мехмеда Бајрића, тражили смо и замолно помоћ по поступку прижања међународне кривично правне помоћи, одбили су то да ураде. Дакле, правосудни органи БиХ то неће, један је разлог зато што они воде поступак против Мехмеда Бајрића а други разлог је у односу на Николић Будимира зато што они не воде поступак. Дакле, очигледно се ради о неким другим разлозима а не правне природе. По мом мишљењу као

тужиоца у овом предмету шта би могао Мехмед Бајрић да посведочи, да потврди оно што је у својој одбрани рекао оптужени Јуришић, да ли пише нешто у оптужници другачије од онога што је оптужени Јуришић навео, не пише, осим оне дакле реченице која је производ издате наредбе она гласи или тако како каже оптужени Јуришић или гласи тако и у том смислу како стоји у оптужници. Не видим могућност да ту нешто у битноме може променити и за одлуку суду бити од важности, но наравно веће доноси и одлучује о томе, па ево ја сам толико хтео да кажем што се тиче става тужиоца у овом предмету по овим питањима о којима се изјаснио и бранилац оптуженог Јуришића.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ја сам следећи одбрану овде оптуженог Илије Јуришића и ово веће разматрало и апсолутно усвојило предлог, да Мехо Бајрић који је у то време био непосредно надређен, на кога се оптужени Јуришић стално позива у својој одбрани, да је пренета наредба, наравно да има право и да буде саслушан у овом поступку. Дакле, следећи одбрану оптуженог Илије Јуришића, да ли је то потребно или није то потребно то ће се утврдити, али сматрам да и ово веће апсолутно сматра да је требало позвати у својству сведока и Меху Бајрића. О осталим предлозима одлучићемо накнадно, то сам већ и на почетку рекла.

АДВ.ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Ја морам само да исправим цењеног колегу, Мехо Бајрић и Будо Николић никад нису били предмет расправе органа БиХ и органа Србије о замолном саслушању, дакле по међународној правној помоћи, јер у време кад је по тој одлуци, кад сам у крајњој линији ја био у Сарајеву на саслушању сведока били су саслушани сведоци и сви који су били на списку којег је доставио истражни судија су се појавили у Сарајеву и саслушани, у том моменту Мехо Бајрић није имао статус никаквог сведока, ни Мехо Бајрић ни Буда Николић, него статус окривљеног као што има и сад, али с обзиром да је након тога поступак раздвојен и ако никад одлуку о раздвајању поступка нисмо добили, то је сад већ друго питање, он овде може да буде као сведок и ми тражимо да се он саслуша а сво време, ових две године чекамо да ли ће тужилац доставити доказ који ће потврдити да наредба која је кроз етер прошла не гласи «на ватру одговорите ватром», него «отворити ватру по средини колоне, свим средствима, побити војнике, пуцати на медицинска кола и тако даље и тако даље», ми то чекамо, тога нема, а имамо доказ још од пре отварања поступка против Илије Јуришића саслушањем сведока

Мате Дивковића из 2004.године који је потврдио оно што је три године касније Илија Јуришић рекао у својој одбрани.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, хвала лепо. Изволите.

ОПТ.ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Ја потпуно разумијем тешкоће у којима се налази ово судско вијеће и да немам повјерења у ово судско вијеће не бих изашао сад да вас замолим да заиста убрзате поступак и да услишите молбу да се људи из Тузле позову као свједоци, да ту не правите селекцију, јер имам, нисам понио сада, али имам евиденцију да су неки свједоци које је предложио тужилац позивани и по четири пута па се нису одазвали, ако су тужиоци свједоци позивани четири пута, ваљда се могу позвати свједоци који су аутентични, који могу дати аутентичне податке и исказе о томе шта је тамо било, и шта је то што се односи на мене, ја бих само замолио вас да то урадите. Имам кажем повјерење у судско вијеће, вјерујем да ту сједе стручни, одани, часни људи и да ће дјелити правду по правди а неће је политизирати.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала. Дакле, предлагете путем документ камере да читамо? Добро. Ја бих молила режију да нам прикаже овај спис путем документ камере. Хоћете молим вас да пређете овде да би могли да пратите и евентуално ако имате неки коментар. Нећемо ићи неким редоследом, дакле сад ћемо кренути са књигом број 4 и читаћемо записнике о идентификацији посмртних остатака за 16 лица.

Добро то је допис. Нећемо ми моћи тако на тај начин. Тражимо.

Врши се увид у записник о идентификацији посмртних остатака за 16 лица и то:

-записник о идентификацији посмртних остатака за Васић Јова и налаз ДНК број 50/06 од 14.07.2006. године,

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Господине Јуришићу ви ме зауставите уколико желите да проментаришете.

-записник о идентификацији посмртних остатака за Недић Милана са резултатом ДНК број 68/05 од 11.05.2005. године,

-записник о идентификацији посмртних остатака за Тодоровић Радомира са резултатом ДНК анализе број 50/07 од 18.04.2007. године,

-записник о идентификацији посмртних остатака за Петровић Бора са резултатом ДНК анализе број 47/07 од 18.04.2007. године,

-записник о идентификацији посмртних остатака за Латковић Слободана са резултатом ДНК анализе број 82/04 од 13.04.2004. године

-записник о идентификацији посмртних остатака за Кулишић Милана са резултатом ДНК анализе број 55/06 од 14.07.2006. године

-записник о идентификацији посмртних остатака за Јурковић Зорана са резултатом ДНК анализе број 42/07 од 18.04.2007. године

-за Сорајић Божицара са резултатом ДНК анализе број 51/07 од 18.04.2007. године,

-за Јовановић Душка са резултатом ДНК анализе број 43/07 од 18.04.2007. године

-за Јокић Горана са резултатом ДНК анализе број 43/06 од 14.07.2006. године,

-за Илић Бошка са резултатом ДНК анализе број 49/07 од 18.04.2007. године,

-за Божић Гордана са резултатом ДНК анализе број 46/07 од 18.04.2007. године

-за Благојевић Воју са резултатом ДНК анализе број 48/07 од 18.04.2007. године,

-за Вујановић Цвијетина са резултатом ДНК анализе број 45/07 од 18.04.2007. године

-за Богдановић Владимира са резултатом ДНК анализе број 103/05 од 05.08.2005. године

-за Тубић Стева са резултатом ДНК анализе број 104/05 од 22.07.2005. године

-чита се записник о обављеној ексхумацији на дечијем гробљу «Трновац» у Тузли од 03.05.2004. године, Окружно тужилаштво у Бијељини, записник о извршеној ексхумацији од 04.05. до 07.06.2004. године од стране Окружног тужилаштва у Бијељини, а достављено од стране Тужилаштва БиХ, Одјел за ратне злочине тужитељства–тужилаштва БиХ, КТРЗ 157/07 Сарајево од 27.08.2007. године

Врши се увид у извод из МКУ за Секулић Милоша број 1103 за 1997. годину, Општина Крушевац, извод из МКУ за Ристу Перишића број 05746 за 2000. годину Општина Савски Венац.

Чита се решење о раздвајању поступка од 31.10.2007. године Ки.В.6/07 Окружног суда у Београду, Већа за ратне злочине у истражном поступку у односу на окр.Бешлагих Селима, Делибеговић Енвера, Бајрић Мехмеда, Бркић Мухамеда, Николић Будимира.

Чита се директива о одбрани суверенитета и независности БиХ Штаб ТО Републике БиХ од 23.04.1992. године.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да прокоментаришем да ће ово потрајати овако на овај начин, али мораћете сачекати.

ОПТ.ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Могу ли, ако могу да кажем. Ово све што сте показали.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Све је у списима.

ОПТ.ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: У списима, али нема никакве везе са мном нити сам ја то кад видио нити ја знам уопште.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли хоћете само да констатујемо да је извршен увид да је прочитано, али ја да све прочитам шта је то из списка. Је ли може тако мислим ако не, добро. Наравно, наравно. Дакле онда могу да кренем пошто сам ја правила списак, ево директива о одбрани суверенитета и независности Републике Босне и Херцеговине, да ли то хоћете да прокоментаришете?

ОПТ.ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Може. Ево овако, не постоји ни један доказ да сам ја видио овај документ и упознао се са његовим садржајем прије 18.02.2008. године оvdје у Београду, онда када сам остварио увид у садржај кривичног списка.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Врши се увид у фотокопију решења Основног суда у Бијељини број 2Р– 1754/2000 од 23.04.2001. године којим се нестали Вујановић Цвијетин проглашава за умрлог; записник о идентификацији Републике Српске Комисије за тражење несталих и заробљених лица за Вујановић Цвијетина; уверење ВП 7812 број 04-16 од

23.02.1995. године за Петровић Бору; извод из МКУ БиХ Република Српска, Општина Петрово за Петровић Бору под редним бројем 34 за 1995. годину; решење Основног суда у Добоју број Р 97/95 од 15.08.1995. године којим се утврђује смрт Благојевић Воји; као и извод из МКУ Републике Српске, Општина Петрово под редним бројем 60 за 1995. годину за Благојевић Воју; чита се извод из МКУ БиХ, Република Српска, Општина Петрово редни број 6 за 1992. годину за Деспотовић Славка, чита се решење Основног суда у Бијељини број Р 2-236/95 од 17.06.1997. године којим се утврђује да је Васић Јово преминуо дана 15.05.1992. године; извод из МКУ БиХ, Општина Бијељина за Јовановић Душка редни број 47 за 1999. годину.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Е сад ја сам овде нотирала – проверити да ли постоји решење о проглашењу за умрлог обзиром да је дан смрти 22.11.1996. године у изводу из матичне књиге умрлих.

Решење Основног суда у Сребреници број Р 32/97 од 04.08.1997. године којим се нестали Кулишић Милан проглашава за умрлог (као дан смрти утврђује се 04.08.1997. година); у решење Основног суда у Сребреници Р 16/2001 од 28.08.2001. године којим се нестали Давидовић Божо проглашава за умрлог, а као дан његове смрти дан 22.11.1996. године; врши се увид у решење Основног суда у Бијељини број Р 2 -457/97 од 29.09.1998. године којим се нестали Јокић Горан проглашава за умрлог, а као дан његове смрти сматра 22.11.1996. године; чита се решење Основног суда у Бијељини број Р 2 1134/98 од 18.12.1998. године којим се нестали Јурковић Зоран проглашава за умрлог, а као дан његове смрти 22.11.1996. године; чита се решење Основног суда у Зворнику број Р 241/97 од 01.08.1997. године којим се нестали Поповић Неђо проглашава за умрлог а као дан његове смрти сматра се 15.05.1992. године; чита се решење Основног суда у Добоју Р 2 – 627/96 од 20.05.1998. године којим се нестали Илић Бошко проглашава умрлим са даном 15.05.1992. године; чита се извод из МКУ БиХ Република Српска, Општина Петрово редни број 9 за годину 1992. за Михајловић Милана где се наводи дан смрти 15.05.1992. година; чита се

фотокопија уверења Републике Српске, Министарство одбране Подручно одељење Билећа, одсек Љубиње од 12.07.2005. да је регрут Сорајић Божидар нестао 15.05.1992. године; врши се увид у извод из МКУ за Тодоровић Војка за Општину Бијељина под редним бројем 154 за 1998. годину као дан смрти је 22.11.1996. година; чита се уверење СРЈ, СМО, Комисија за размену ратних заробљеника и тражење нестали од 3 до 6 од 17.02.1994. године да је Цвјетковић Живорад погинуо приликом изласка из Тузле.

Врши се увид у фотокопију Одлуке о овлашћењу Кризног и Оперативног штаба Предсједнитва СО, објављено у Службеном гласнику број 3; у службену забиљешку БиХ Министарство безбедности, Центар за истраживање ратних злочина број 17-04/2-04-2-364/07 од 01.08.2007. године (Бајрић Мехо); у фотокопију новинског текста од 14.05.1993. године «Битка на Брчанској Млати» написана од стране Мехе Бајрића; чита се списак у фотокопији погинулих полицајаца СЈБ Тузла и списка рањених полицајаца на Брчанској Малти 15.05.1992. године из Архива СЈБ Тузла, а све достављено од стране браниоца оптуженог адв.Протић Стевана.

ОПТ.ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Могу само.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

ОПТ.ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Овдје, ја сам видио ово списак погинулих и теже рањених припадника СЈБ Тузла 15.05.1992. године на Брчанској Малти и тако даље. Интересира ме зашто нема потписа и овјере на овако значајном документу. Ипак га раније нисам видио, ја нисам компетентан да дајем било какве коментаре везано за ово.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Врши се увид у записник о саслушању сведока Прцић Фарука сачињен од стране Тужилаштва БиХ КТЗ 68/07 од 07.11.2007. године; записник о саслушању сведока Милићевић Миленка од стране Тужилаштва БиХ КТЗ 68/07 од 07.11.2007. године;

ОПТ.ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Имам коментар. Једино то што је Миленко, познам тог човека, био је командир полицијске станице у Креки и једини је у својој изјави рекао праву истину да није постојао Оперативни штаб у

Станици јавне безбједности Тузла, него је то проширени колегиј начелника Станице јавне безбједности Мехе Бајрића. Други полицајци су мјешали бабе и жабе и не знам зашто, али вјероватно због честих реорганизација да људи нису, ни један од сведока, Митровић Срећко такође је потврдио на моје питање да ли је правио разлику између Оперативног штаба и проширеног колегија, он је рекао то је мени свеједно, исто, толико.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Записник о саслушању сведока Пекарић Кадра од стране Тужилаштва БиХ КТЗ 68/07 од 07.11.2007. године; чита се записник о саслушању сведока Авдић Сеада сачињен од стране Тужилаштва БиХ КТЗ 68/07 од 07.11.2007. године;

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ово је све замолним путем, нема потребе то да наглашавам, је ли тако?

Записник о саслушању сведока Славуљица Николе сачињен од стране Тужилаштва БиХ КТЗ 68/07 од 08.11.2007. године;

ОПТ.ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Могу ли рећи?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

ОПТ.ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Славуљица Никола је радио у органима унутрашњих послова, имао је прекид, радио је у некој радној организацији чини ми се «Гријање» и тако даље, и он је исто тако у својој изјави мешао бабе и жабе.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

ОПТ.ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Није тачно рекао оно што је, јелте.

Записник о саслушању сведока Дукић Златка сачињен од стране Тужилаштва БиХ КТЗ 68/07 од 09.11.2007. године; записник о саслушању сведока Механовић Пашаге сачињен од стране Тужилаштва БиХ КТЗ 68/07 од 09.11.2007. године; записник о саслушању сведока Златановић Јасмина сачињен од стране Тужилаштва БиХ КТЗ 68/07 од 09.11.2007. године; записник о саслушању сведока Бајрић Назифа сачињен од стране Тужилаштва

БиХ КТЗ 68/07 од 09.11.2007. године; записник о саслушању сведока Ахмединовић Рефика сачињен од стране Тужилаштва БиХ КТЗ 68/07 од 09.11.2007. године; записник о саслушању сведока Цувај Златана сачињен од стране Тужилаштва БиХ КТЗ 68/07 од 23.11.2007. године.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, надам се, ја нисам само констатовала јесте ли сагласни сте за читање ових записника?

ОПТ.ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Без њихових исказа то је све само мртво слово на папиру.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То сам пропустила на почетку да вас питам, да ли сте сагласни да се ти записници читају?

АДВ.ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Да пропустили сте, немате нашу сагласност.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Немамо сагласност. Ништа онда све ово повлачимо. То сте могли и на почетку да кажете да не читам све, за све ове што смо добили записнике из Босне и Херцеговине где су саслушани од Прцић Фарука до Ранчић Хазима немам, значи нисте сагласни да се ови записници читају?

АДВ.ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Судија ми смо на почетку поступка на основу свих тих доказа који су тад били у спису дали сагласност за читање свих сведока.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте то знам.

АДВ.ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: И да тај поступак завршимо у некаквом разумном року.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте, то је услов био, сад схватам да је то био услов да сте сагласни али да се заврши.

АДВ.ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: У овој фази кад сте нам већ најавили септембар, немамо сагласност.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, за све, за све ово сад што сам прочитала нема сагласност?

АДВ.ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Све сведоке, дакле сва документација наравно и не треба наша сагласност, а за све сведоке које сте прочитали не дајемо сагласност.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Изволите тужиоче.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Сагласан сам да се ови записници о узетим изјавама од сведока путем замолне кривично правне помоћи прочитају на главном претресу јер су испуњени услови и без сагласности странака

да се исти прочитају као докази, ради се о сведоцима који се налазе у другој држави, који су позивани на главни претрес па нису дошли.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Одбили да дођу.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Тако да је испуњен тај услов који закон предвиђа да се исти могу прочитати.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Одлучићемо накнадно, мада имамо сведоке који су одбили, који су одбили да сведоче тако да апсолутно би били испуњени законски услови и у том случају пошто не можемо да обезбедимо њихово присуство, да буду читани ти искази, али одлучићемо накнадно. Изволите.

ОПТ.ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Могу ли само да дам једну примједбу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

ОПТ.ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: У списима сам нашао још 40 имена али не би их ја читао, ја их имам ту, ни једно од тих имена изузев два, изузев једног, не помиње мене нигде, помиње ме само Богдановић Зоран који је био заменик Кадре Пекарића, оне полицијске јединице која је била у Славиновићима и у свом исказу је аутентично пренио како је чуо радио везом ону наредбу, односно није наредбу него наредбу уреду коју је мени наредио овај Меша Бајрић и коју сам ја радио станицом пренио. И друго интересира ме, заиста ме интересира зашто није уврштен као свједок овај једна аутентична личност, то је Делимустафић Алија од кога је узета овдје у Београду изјава.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Имамо ми још доста да читамо.

ОПТ.ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Молим.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ми имамо још доста да читамо.

ОПТ.ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Добро. Она је узета само да кажем 03.04. неке године, '92. године.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Настављамо даље па ћемо видети.

Врши се увид у скицу на којој су приказани правци ЈНА касарне у Тузли, са означеном легендом у размери 1:5000 на којој се налази печат фондације «Истина правда и помирење», а која је означена од стране опт.Илије Јуришића и скицу зграде МУП-а у Тузли сачињену од стране опт.Илије Јуришића.

Врши се увид у мапу Тузле на којој је сведок Јовић Бранко вршио означавања дана 10.04.2008. године.

Чита се рукопис (бележница) у фотокопији која носи датум 15.05.1992. године од стране Дубајић Милета, која је предата на главном претресу од стране Дубајића 15.05.2008. године.

Врши се увид у Правилник о радној организацији и систематизацији СЈБ Тузла број 01-93 од фебруара 1992. године, као и од стране министра Сеада Омербеговића потврду која носи назив обавјест 08-03/01-3-341-209/08 од 12.05.2008. године, који су предати од стране браниоца оптуженог, адв.Дозет Ђорђа.

ОПТ.ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Могу ли само да дам коментар на овај правилник?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да изволите.

ОПТ.ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Са насловне стране тог документа видљиво је да је докуменат рађен фебруара 1992. године у три примерка. Зашто није протоколисан, односно зашто је протоколисан под бројем 01.93 то је енигма. У потпису су три лица.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ја морам да вас прекинем нешто режија се јавља. Добро, само да сачекамо. Можемо. Изволите.

ОПТ.ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: С овим документом нисам упознат. У предмету имате два документа са истим називом који су и садржано различити. Зашто је то тако ја не знам, нисам их никада видио, нисам ни са садржајем тих документа упознат.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Врши се увид у фотодокументацију са ЦД-а означеног «М-001 ТК» и фотографије са ЦД-а, достављено од Тужилаштва за ратне злочине 12.08.2008. године (у прилогу је 10 ЦД-ова прегледаних на главном претресу 02.02.2009. године),

-врши се увид у спискове лишених живота означаване од стране сведока Вукојевић Зорана, Петровић Госпе, Благојевић Борка, Радић Слободана, на главном претресу 12.09.2008. године,

-врши се увид у списак породица које су путовале на ВМА ради идентификације бораца који су погинули 15.05.1992. године (предато од стране сведока оштећене Петровић Госпе),

-врши се увид у службену белешку Службе за помоћ и подршку сведоцима и оштећенима К.В.СУ. Стр. пов 41/08 од 11.09.2008. године којим референт службе Славица Пековић извештава суд да сведок Поповић Мирјана неће доћи на саслушање у својству сведока,

-врши се увид у оверену копију записа из љетописа Основне школе «Брчанска Малта» за школску 1991/92. годину број 325/08 од 02.09.2008. године, којом се констатује да је школска 1991/92. година завршена дана 15. маја 1992. године и у фотокопију одељенске књиге 5-А, одељење Ф, Основна школа «Браћа Рибар» Тузла за школску 1991/92. годину,

-врши се увид у одељенску књигу 5-Ц, одељење Е, Основна школа «Браћа Рибар» Тузла за школску 1991/92. годину,

-чита се списак амбулантних и лежећих пацијената који су лечени у јавној здравственој установи Универзитетско клиничког центра Тузла и копију списка погинулих и рањених лица у догађају на Брчанској Малти од 15.05.1992. године, достављено од стране Универзитетско клиничког центра Тузла број 01-1-37-1-1458/08 од 10.09.2008. године,

-врши се увид у Правилник о ратној организацији и систематизацији СЈБ Тузла; извештај о раду СЈБ Тузла за 1992. годину; списак организационих јединица СЈБ Тузла од 04.04 до 25.05.1992. године; списак чланова штаба који су били ангажовани у ОСУП-у Тузла у априлу, где се утврђује да је опт. Илија Јуришић био ангажован 26 дана као и у месецу мају да је био ангажован 31 дан.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

ОПТ.ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Ја сам спреман уважена председнице већа да прихватим да сам био члан Оперативног штаба ако ми се може одговорити неко овде у Београду или у Тузли на ова питања. Прво, ко је наредио да се у Станици јавне безбедности Тузла формира Оперативни штаб? Друго, кад је то урађено, чијом одлуком, где је та одлука евидентирана, да ли у Службеном гласнику општине и може ли се добити та одлука? Треће, како је могуће да Алија Делимустафић, дакле, министар свију организационих јединица органа Унутрашњих послова БиХ ништа не зна о формирању ни кризних ни оперативних штабова у станицама јавне безбедности? Да ли су формиран оперативни штабови у осталим станицама јавне безбедности суседних општина Лукавац, Живинице, Сребреник, па ајдемо и Брчко, Бијељина итд.? Даље, који су задаци били стављени том Оперативном штабу станицама јавне безбедности у рату или непосредној ратној опасности? Који су критерији били за избор чланова Оперативног штаба? Колико је оперативни штаб Станице јавне безбедности Тузла имао чланова? Може ли неко овдје у Београду или Тузли набројати имена чланова Оперативног штаба? Да ли су чланови Оперативног штаба требали добити решења са конкретним одређеним задацима и задужењима? Има ли иједан, једини примјерак таквог неког решења као материјални доказ? Ко је требало да уради та решења, ако је урадио где су она евидентирана, ако није урадио зашто није урадио? Да ли је Меша Бајрић као командант у неким документима се наводи као командант Оперативног штаба имао такво решење? Даље, где је евиденција о пријему таквих решења? Ви имате то пред собом некакав списак са празним линијама непотписане. Ја не бих желио да то девалвирам али сам огорчен, тако се не ради ни у једној званичној установи, то нису радиле ни у своје вријеме после Другог светског рата у земљорадничкој задрузи, мени то више личи на неки списак снабдјевања храном, одјећом или нечим другим. Ко је верификовао та решења ако није министар БиХ ко је онда верификовао? Ако се инсистира на чланству у Оперативном штабу Тузла, зашто онда мени није достављено то решење и зашто ја никада нисам видио који су то моји задаци у Оперативном штабу? Толико.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Врши се увид у списак Оперативног штаба СЈБ Тузла –Илија Јуришић добровољац; у списак припадника ратних станица

милиције и маневарских станица СЈБ Тузла и осталих оружаних јединица које су браниле Тузлу у мају `92., у записник са састанка Оперативног штаба Тузла на дан 20.04.1992. године у 14 часова;

ОПТ. ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Могу ли коментар на то?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите?

ОПТ. ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Прочитао сам тај докуменат и не знам нашао сам своје име и нашао сам неколико имена лица која никада нису примирисала раду Органа унутрашњих послова. Зато је оно моје питање који су критерији били за избор чланова у Оперативни штаб. Мислим да онај преглед варира негде од овако на неком списку је другачији број итд. Зашто се тај број мјењао, ко га је мјењао итд? Исто тако имам ружан осећај да је тај један-једини записник изведен, питам се из које књиге је искинут или изведен? Да ли је постојала општа евиденција о вођењу састанака Оперативног штаба и писана је руком што је сасвим сумњиво да ли је она можда написана онда кад сам ја притворен овде у Београду? Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Господине Јуришићу, ова документација нам је стигла из Босне.

ОПТ. ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Ја стављам примедбу.

АДВ. ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Судија, он само примећује, тај записник немамо никакав доказ из чега он је извађен, да ли је то из неке књиге или кад је сачињен, немамо никакав доказ о томе.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Врши се увид у списак погинулих и теже и лакше рањених припадника СЈБ Тузла 15.05.1992. године на Брчанској Малти и код «ДТВ Партизан», а све достављено од стране Министарства унутрашњих послова, ПУ Тузла,

-врши се увид у списак лишених живота (погинулих) означаван од стране сведока оштећених Тодоровић Озренка, Тодоровић Зорана, Сарафијановић Милутина и сведока «А» на главном претресу 07.11.2008. године,

-чита се допис Комеморативног центра Тузла број 898-10/08 од 17.10.2008. године као и потврда о привременом одузимању

предмета број 17-04/2-04-232/07 од 30.10.2007. године, Министарства безбедности, Државна агенција за истрагу и заштиту, Центар за истраживање ратних злочина,

-чита се «списак екстремиста и организатора» достављен од стране сведока Милић Вељка на главном претресу дана 05.12.2009. године,

-чита се бланко позив ВП 5022 Тузла од 27.11.2000.године, говор команданта, преглед ослобођеног оружја из магацина на Козловцу и предато штабовима ТО,

ОПТ. ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Могу ли коментар?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

ОПТ. ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Кад сте ме једном питали за сведока откуд сам црпио податке у разговору са њим, ја сам из тог документа, али није то битно, битно ја ово да вам кажем. Погледајте који је обрађивач овога материјала, Рефик Лендо и тако даље, има ли овде Илије Јуришића, ако је тачно оно што је у оптужници наведено да сам ја главни командант који сам наредио напад на колону из свог расположивог оружја, зар вам није логично да ја будем присутан, ал нисам ни позван, нема доказа ни да ми је уручен позив за тај округли сто гдје се расправљало и гдје је направљена та анализа. Хвала.

Преглед ослобођене муниције из магацина на Козловцу и предато штабу ТО, оперативно тактичка анализа борбених дејстава у вези са догађајем од 15. маја `92. године под називом «одбрана Тузле на Брчанској Малти», достављено од стране Тужилаштва за ратне злочине КТРЗ 5/04 од 10.12.2008. године,

-чита се извод из матичне књиге умрлих за Љубојевић Ђорђа, број 8508 за 1992.годину,

-отпусна листа Клиничко медицинског центра Тузла 211-674 од 29.06.1992.године, за рањеног оштећеног Којић Марка,

-чита се отпусна листа Клиничко медицинског центра у Тузли 211/680 од 24.05.1992.године, за рањеног оштећеног Михајловић Данка,

-чита се уверење ВП 969/94 од 22.05.1995.године, за рањеног оштећеног Кулишић (Драга) Татомира, а све достављено од стране Тужилаштва за ратне злочине КТРЗ 5/04 од 14.01.2009.године,

-чита се Службена белешка Већа за ратне злочине Службе за помоћ и подршку сведоцима и оштећенима 7/09 од 30.01.2009.године, којом је констатовано да је покушано да се оствари контакт са сведоком Павловић Радивојем, и да се том приликом јавила станодавка која је изјавила да се по њеном сазнању њен бивши станар одселио у Аустралију,

-чита се извештај о траженим подацима достављен од стране МУП-а Тузла, број 08-03/1-1-04, 3-3955/08 од 24.12.2008.године, о учешћу станице полиције и других јединица у одбрани Тузле, ратне полицијске станице «Славиновићи» од 07.12.1992.године, написано од Селимовић Екрема,

ОПТ. ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Могу ли да дам коментар?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да, изволите.

ОПТ. ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Овдје да не би понављао сад поново,имате више извјештаја више станица, то су службене забелешке које мени по својој форми личе да су аутентичне, да су веродостојне, мада не могу гарантовати, али оно што сам нашао и читајући то, те забелешке у неколико наврата па и овој Екремовој, види се да та ајде да назовемо је наредба «одговорити ватром на ватру» није имала никаквог утицаја на отварање ватре јединица у Славиновићима, у Сењаку у једном дјелу Брчанске Малте, дакле да је постојало већ разбуктала ватра и да је она уследила као нека накнада иза свега тога.

Чита се Закон о завршетку наставе у школској 91/92. години у основним, средњим и вишим школама, факултетима и уметничким академијама у Републици БиХ, као и допис БиХ, Тузлански кантон, Министарства образовања, науке, културе и спорта од 26.11.2008. године,

-чита се извештај Безбедносно информативне агенције број 3/1-09 од 19.02.2009. године, сачињен од стране Милана Младеновића,

- врши се увид у мапу Тузле означене од стране св.оштећеног Јокић Дејана и св.оштећеног Кулишић Бранислава на главном претресу 18.02.2009. године,

-чита се извештај доктора специјалисте Градског завода за хитну медицинску помоћ број 39 од 18.02.2009. године за сведока Сорајић Борка,

-чита се списак погинулих и рањених са ознаком «Тузланска колона 15.05.1992. и решење Републике Српске општинска управа Општине Бијељина, Одељење за борачко инвалидску заштиту број 09-560-1799/05 од 12.12.2005.године достављено од стране св.оштећеног Илић Радојице,

-чита се допис Републике Српске, Врховни суд, Судска полиција Бијељина од 30.01-2009. године за сведока Мркоњић Ратка којим извештавају суд да се лице по имену Мркоњић Ратко налази на подручју Републике Црне Горе,

-чита се допис Министарства одбране, ВБА, број 2393-2 од 19.02.2009. године – информације управе безбедности ССНО број 200 од 06.05.1992. године са прилозима,

-чита се обавест о поступању по замолници Окружног суда у Београду, Већа за ратне злочине од стране Кантоналног суда у Тузли број 03 Мпом 001304 09 од 12.02.2009. године, везано за уручење позива сведоку Цувај Златану,

-чита се допис Министарства правде БиХ број 07-14-1-7370/07 од 16.02.2009. године везано за уручење позива сведоку Симић Бранку,

-чита се допис Министарства правде БиХ број 17370/07 од 03.02.2009. године којим извештавају суд да сведоку Мркоњић Ратку није било

могуће уручити позив из разлога што се не налази на подручју које покрива одељење судске полиције Бијељина,

-чита се записник Кантоналног суда у Тузли Мпом 00 1304 09 Мпом од 17.02.2009. године да сведок Цувај Златан обавештава да неће приступити на заказан претрес 19.02.2009. године,

-чита се допис Радивоја Павловића – «сећање и сведочење о извлачењу колоне ЈНА из Тузле 15.05.1992. године кад су живи завидели мртвима», достављен овоме суду дана 06.03.2009. године,

-чита се допис Републике Српске, Врховни суд, Судска полиције, Одељење судске полиције Бијељина од 03.03.2009. године којим обавештавају да између осталих је и сведоку Ристић Милутину уручен позив, као и службена белешка Службе за помоћ и подршку сведоцима и оштећенима КВ.Су стр.пов 23/09 од 24.03.2009. године којим сведок Ристић Милутин извештава суд да неће доћи на саслушање заказано за 25.03.2009. године, због повреда на раду,

-чита се службена белешка Службе за помоћ и подршку Кв. су стр. пов 24/09 од 25.03.2009. године којим сведок Јовановић Слободан извештава суд да неће приступити на заказан претрес дана 25.03.2009.године због саобраћајне незгоде коју је имао на путу ка Београду,

-чита се допис ВМА, Институт за судску медицину 1-13/81-1/09 од 25.03.2009. године, а којим извештавају суд да је у Институт за судску медицину допремљено дана 21.05.1992. године, 9 тела припадника ЈНА погинулх 15.05.1992. године приликом извлачења касарне «Хусинска буна»,

-чита се налаз и мишљење судског вештака др Милета Стојковића од 26.03.2009. године,

-чита се извештај о вештачењу 5 ЦД-а проф.др Слободана Јовичића од 30.03.2009. године,

-чита се и извештај аудио форензичког центра Сан Франциска од 10. априла 2008. године, достављен од стране сведока Синана Алића,

-чита се извештај из КЕ достављен од стране Федералног МУП-а, Федерална управа полиције Сарајево за опт.Илију Јуришића број 09-14/2-04-7-209 од 06.03.2009. године,

-чита се допис Генералштаба Војске Србије пов.бр.949-8 од 03. априла 2009. године, везано за процену о стању и проблемима на простору СР БиХ.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

АДВ. ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Ја нисам добио тај допис нити сам успео да га видим, па је очигледно да сам га прескочио, јел можете само садржајно рећи о чему се ради.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Овај претходни сад што сам причитала из Генералштаба?

АДВ. ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Да, да из Генералштаба, јер сам ја тражио доставу тог извештаја, па да ли је достављен или не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ставите на документ камеру, молим режију да нам на документ камери прикаже овај допис Генералштаба војске Србије, јел имате комплетни.

АДВ. ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Да. Дакле ради записника предлажем да се изврши увид у тај извештај који је тражен, који ми достављамо у копији каквом располажемо.

Констатује се да је бранилац оптуженог Илије Јуришића, адвокат Ђорђе Дозет, предао суду Закључке из процене стања на простору БиХ, у зони одговорности 2 ВО, од марта '92.године, под бројем 00609218, од стране 1 па закључно до стране 12. Закључци у потпису командант Генерал пуковник Милутин Кукањац.

Констатује се да су закључци предати суду у фотокопији, те исти фотокопирати и доставити странкама.

ОПТ. ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Могу ли вас замолити.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да, изволите.

ОПТ. ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Прочитали сте један допис, ја нисам добро пазио, везано за мене из Сарајева, да ли га можете ставити на мониторе или у кратким ријечима рећи о чему се ради, нисам га видио.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То је извод из казнене евиденције, зато што сам рекла КЕ вероватно нисте разумели, извод из казнене евиденције.

ОПТ. ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: А ту нема ништа празно је тамо.

Чита се допис Јавне установе за предшколске установе, за одгој и образовање «Наше дијете» Тузла од 09.03.2009. године,

-чита се допис Министарства правде БиХ Сарајево, Кантонални суд у Тузли Мпом 001427 09 од 17.03.2009. године везано за уручење позива сведоку Славуљица Николи,

-чита се допис Министарства правде БиХ, број 07-14-1 7370/07 од 01.априла 2009. године, са записницима сачињеним дана 25.03.2009. у Кантоналном суду у Тузли, а везано за уручење позива сведоцима Николић Будимиру и Бајрић Мехмеду који изјављују да о томе да ли ће сведочити или не и на који начин за сада не желе да се изјасне, као и записник сачињен дана 27.03.2009. године везано за уручење позива сведоцима Будимиру Николићу и Бајрић Мехмеду који су изјавили да су спремни да сведоче путем видео конференцијске везе, те записник сачињен дана 25.03.2009. године везано за уручење позива сведоку Делибеговић Енверу који изјављује да жели да сведочи путем видео линка из Сарајева, и записник састављен дана 25.03.2009. године пред Кантоналним судом у Тузли везано за уручење позива сведоку Бешлагич Селиму који извештава да ће донети одлуку везано за сведочење када добије објашњење од Вијећа за ратне злочине везано за примедбе које је изнео на записник,

-чита се евиденција умрлих лица из 1992. године, рачун Комеморативног центра од 20.05.1992. године, списак погинулих војника који поседују идентификациону документацију (личну карту или други документ) ЈКП Погребне услуге Тузла, Комеморативни центар, 19.05.1992. године, достављено од стране Министарства правде БиХ број 07 -14-1-7370/07 од 10. априла 2009. године.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: На овоме ћемо се данас задржати, видећемо још доказе који су нам остали да прочитамо евентуално.

Сада бих вам само одредила термин за следећи претрес. Изволите? АДВ. ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Ја нисам био данас на почетку, али ме је колега Протић обавестио о садржини саслушања сведока доктора проф. Јовичића и господина Младеновића и очигледно је да оно што сви чујемо они не чују или чују другачије. Сматрам да има довољно елемената да и веће само потражи некога ко ће разрешити ту дилему да ли се пуца с метрима или мецима. Дакле, предлажем ново вештачење и то аудио записа са ЦД-а који смо крстили «са нивоа раскрснице», с обзиром да се ради о нашем језику како га год звали српско-хрватски, хрватско-српски, бошњачки или напосто наш матерњи језик, логично је да то буде неко ко је близак том језику, с обзиром да Црна Гора не постоји, нема институцију која би могла то да обави, с обзиром да Македонија нема такву институцију, с обзиром да једна или друга страна може доводити у сумњу нешто што би извештачила институција нека у БиХ, односно у Србији, а нарочито у Хрватској. Ја предлажем да се такво ново вештачење повери МУП-у Словенији, њиховој аудио-форензичној лабораторији јер је најопремљенија са техничким средствима а људи који раде тамо блиског су језика са оним што хоћемо од њих да чујемо па када коначно разрешимо шта се то на нивоу раскрснице чује а из разлога да би се могла проценити атмосфера која је претходила том што зовемо напад, а уследио је након два или три минута. То је први предлог.

Други предлог за допуну доказног поступка је везан за саслушање сведока Милорада Вељовића – директора полиције Републике Србије. Ево због чега: директор полиције Милорад Вељовић може да нам даде најпоузданије податке о правилској употреби јединица, група или појединаца припадника МУП-а у радњи која се зове обезбеђење кретања ВИП људи, особа или некаквих битних транспорта или колоне људи, са посебним освртом на ситуацију када се обезбеђује кретање колоне дал' материјалних средстава, дал' људи кроз насељено место. Ово због чињенице коју смо имали пре неколико дана у Београду, а то је 21. и 22. мај 2009. године када смо имали типичну ситуацију коју можемо у некаквим деловима пребацити на 15. мај 1992. године у Тузли. Дакле, имамо снајперска гнезда, имамо ватрене тачке, имамо употребу људи

који нису припадници МУП-а из Београда него су и ван Београда доведени, имамо ситуацију да су ограниченог кретања били пешаци у зони куд се креће та колона, имамо ситуацију да је забрањено провиривање кроз прозор људима који живе у зони кретања те колоне, а посебно питање за господина Вељовића би било да ли је у тој тактичкој радњи употребе јединица МУП-а Републике Србије било елемената насиља, односно агресије ка колони коју обезбеђује или је она све то поставља у циљу обезбеђења и безбедног кретања те колоне која се креће кроз насељено место звано Београд и које је тих дана било апсолутно блокирано. То је други предлог везан за извођење доказа.

И наравно на крају осврнуо бих се на реч колеге тужиоца који каже да оптужница је ступила на правну снагу до доношења пресуде немамо о чему да расправљамо. Ја сматрам да Законик о кривичном поступку апсолутно не да даје за право него даје у обавезу поступајуће веће да у сваком моменту процењује стање тога што се зове основана сумња а самим тим и основаности притвора који имамо у овом предмету. Ја морам поменути доказе који су до сада изведени, а у директној су вези са тим што се зове основана сумња. Имамо сведока саслушаног Мату Дивковића, имамо сведока саслушаног Срећка Митровића, то су једина два сведока која имају непосредна сазнања о том шта су чули барем ови који су до сада саслушани, шта су чули у комуникацији зона обезбеђења изласка војне колоне и канцеларија начелника станице јавне безбедности Тузла, односно који су једини чули од оних који су до сада дошли речи које је у етар изговорио Илија Јуришић а посебно што смо чули исказе вештака др Миле Стојковића и вештака проф. Јовичића из чега се са сигурношћу може утврдити, дакле и у овој фази да ли је Илија Јуришић на дан 15.05.1992. године имао наредбодавну функцију да ли је по било каквим правилским одредбама или оне с оне друге стране у животној ситуацији имао право и могућност да наређује. Како је гласила та наредба и то имамо поуздане податке, она коју је Илија Јуришић пренео у етар, те како је започела пуцњава при чему указујем на то да нам је проф. Јовичић на неспоран начин објаснио и тврди, а ми немамо аргумент против, да је од првих шест рафала који се дешавају у зони Брчанске Малте, односно Подбочанске Малте ка касарни, четири рафала која су испалили припадници колоне, дакле, који су испалени из покрета, ја нећу рећи

припадника ЈНА јер ЈНА 15.05.1992. године не постоји. Од 27. априла 1992. године Југословенска народна армија не постоји.

Дакле, чињеница да је оптужница ступила на правну снагу не значи да је богом дана утврђење постојање основане сумње самим тим да ово веће може у сваком моменту расправљати о томе да ли та основана сумња може представљати основ за одређење, односно даље држање окривљеног Илију Јуришића у притвор. У крајњој линији пракса овог већа као и пракса овог суда, односно Већа за ратне злочине овог суда је таква да расправљају и да расправљате у крајњој линији, ово веће је имало предмет «Овчару», ово веће је имало предмет «Сува Река», овај суд, односно друго веће имали су предмет «Ловас» где су у току поступка већа расправљало о основаној сумњи, о стању основане сумње и самим тим о притвору, односно укидали притвор и да то укидање притвора ни у једном случају није имало негативан утицај на даљњи ток поступка.

Дакле, ја предлажем укидање притвора из три разлога. Дакле, разлог законитости притвора, разлог праведности притвора и разлог хуманости притвора уз онај четврти најбитнији што тврдим, а то мислим да се и ово веће уверило управо у односу одбране и самог окривљеног према извођењу ових доказа пред овим већем да боравак окривљеног на слободи може само допринети једноставнијем, лакшем извођењу доказа, дакле помоћи да се овај поступак ефикасније завршава и са друге стране да скине бремене са леђа овог већа да оваквим начином да ли је оправдан или неоправдан, односно овим темпом суђења ја не могу да говорим да ли ово веће, односно ја отприлике знам шта су све обавезе овог већа у другим предметима, али Илија Јуришић је неко ко мени у овој судници представља број 1 и ја гледам интересе Илије Јуришића а свакако интерес Илије Јуришића ни овог веће нити уопште ове државе није да се суђење одржава по један дан у два месеца и да траје још следеће 2 године нарочито у ситуацију када је Илија Јуришић у притвору.

Дакле, молим вас предлажем укините притвор, омогућите окривљеног да се са слободе брани, никаквих више законских разлога ни законских, ни праведних, ни хуманих нема да он даље буде у притвору.
ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да изволите?

ОПТ. ИЛИЈА ЈУРИШИЋ: Знам да има још докумената али бих само указао на један докуменат кога сам добио у задњем сету вашом поштом, а оно гласи одобрење Илије Јуришићу за улазак у зграду СУП-а. То

довољно говори какав сам ја имао статус. Ако сам ја тамо био неки старешина, зар је мени требало такво одобрење да могу ући у зграду и да могу изаћи.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, хвала. Изволите тужиоче?

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Што се тиче предлога одбране за извођење нових доказа ја се противим. Прво са разлога што је вештак сасвим довољно јасно, прецизно рекао оно што је у домену његове струке. То што нисмо сви чули или ја на пример јесам или неко од чланова већа јесте чуо исто оно што је чуо вештак итд. Дакле, ми смо затражили помоћ његову баш у том домену и на већу је хоће ли да такав налаз прихвати или не прихвати. Давањем неком другом мислим да то не би допринело утврђивању чињеничног стања на бољи или поузданији начин. Моје мишљење је да је ово сасвим поуздано и довољно.

Што се тиче притвора мислим да стоје и даље сви разлози због којих је притвор одређен. Ја разумем и тај, да кажемо, нови разлог који је бранилац навео, разлог хуманости. Притвор је хуман онолико колико је законит. Ми не можемо ту да се мешамо у нове законске основе да их одређујемо или да по неком новом исти укидамо, тако да нема разлога за укидање притвора и свим дакле предлозима одбране за саслушањем нових, односно за извођењем нових доказа ја се противим.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, хвала.

Бранилац оптуженог Илије Јуришића – адвокат Ђорђе Дозет предлаже ново вештачење аудио записа са ЦД-а 4 означеног «са нивоа раскрснице», предлаже да се у својству сведока позове директор полиције Милорад Вељовић, а на околности које су евидентирано аудио техником и предлаже укидање притвора према оптуженом Илији Јуришићу.

Заменик тужиоца за ратне злочине противи се новом вештачењу као и саслушању сведока Милорада Вељовића, а и предлаже да се одбије предлог за укидање притвора јер сматра да и даље стоје разлози због којих је притвор одређен решењем истражног судије и продужаван решењем КВ већа.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ми ћемо се удаљити да би одлучили о вашем предлогу, ви будите у судници.

Веће доноси

Р Е Ш Е Њ Е

ОДБИЈА СЕ предлог браниоца оптуженог Илије Јуришића – адвоката Ђорђа Дозета да се према оптуженом укине притвор.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Веће сматра да и даље стоје разлози због којих је притвор и одређен.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Главни претрес СЕ ОДЛАЖЕ, а следећи заказује за:

22. и 23.06.2009. године, са почетком у 09,30 часова,
судница број 3.

Позвати сведоке и оштећене:

- 1. Гајић Сретена,**
- 2. Ђурановић Саву и Госпу,**
- 3. Тодић Рада,**
- 4. Симић Бранка и**
- 5. Станкић Благоја као и**
- 6. др Зорана Станковића.**

Обавештавам вас и да је заказана видео конференцијска веза са Сарајевом за 01. септембар 2009. године.

То би било све.

Довршено.

ЗАПИСНИЧАР

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА